

Veilig, gezond en kansrijk opgroeien in Diemen

Nota jeugdbeleid 2017-2020

mei 2017

In deze jeugdnota

	Pagina
Voorwoord	4
Nota in het kort	5
1. Waarom deze jeugdnota?	7
Diemen wil een gemeente zijn waar alle kinderen en jongeren veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Lees hier waarom deze nota is opgesteld.	
2. Hoe is deze nota ontstaan?	9
Deze nota is ontwikkeld in een interactief proces met professionals, vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren uit Diemen. Kijk hier hoe de gemeente dit heeft aangepakt.	
3. Wat zijn de uitgangspunten in Diemen?	11
Deze beleidsnota bevat de prioriteiten voor 2017-2020. Een integrale aanpak is de insteek van het jeugdbeleid. In dit hoofdstuk staan de uitgangspunten.	
4. Wat is er bereikt in Diemen?	13
De afgelopen jaren is er niet stil gezeten binnen het jeugddomein. Dit hoofdstuk bevat een schets van de tien belangrijkste ontwikkelingen en mijlpalen in Diemen.	
5. Wat kan beter in Diemen?	17
Professionals, vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren hebben concreet aangegeven wat goed gaat en wat beter kan in Diemen. Lees hier hun wensen, inclusief een analyse van cijfers en trends.	
6. Wat zijn de prioriteiten 2017-2020?	19
Diemen heeft zes prioriteiten voor het jeugdbeleid 2017-2020:	
Prioriteit 1: We gaan weer investeren in signalering	
Prioriteit 2: We gaan kwetsbare overgangsmomenten soepeler maken	
Prioriteit 3: We breiden het preventieve aanbod en de ambulante ondersteuning uit	
Prioriteit 4: We zorgen voor effectieve samenhang	
Prioriteit 5: Er komt meer ruimte voor participatie van kinderen en jongeren	
Prioriteit 6: We organiseren specialistische jeugdhulp dichtbij	
7. Wat gebeurt er al in Diemen?	30
Naast de prioriteiten in deze nota gaat Diemen verder met het huidige beleid. De focus ligt op het behouden en verbeteren van de opgebouwde kwaliteit.	
8. Wat gebeurt er op andere beleidsterreinen?	32
Er zijn verschillende beleidsterreinen waar jeugd ook een rol speelt. Deze domeinen worden hier kort toegelicht.	
9. Hoe wordt het beleid gemonitord?	35
Door gegevens slim te combineren, ontwikkelen we een 'staat van de jeugd in Diemen'. Dit gebruiken we komende jaren om het beleid door te ontwikkelen.	

10. Wat is het financiële plaatje?	36
Kijk hier hoe het jeugdbeleid jaarlijks wordt gefinancierd.	
11. Hoe gaan we verder?	37
Lees hier hoe de nota wordt uitgevoerd.	

Voorwoord

Hoe dichterbij, hoe beter

Ik ben trots op Diemen. We willen dat alle kinderen in Diemen goed kunnen opgroeien en zich goed kunnen ontwikkelen. En dat lukt - voor een groot deel. Deze nota bevat zes prioriteiten voor het jeugdbeleid voor de komende vier jaar. Die prioriteiten zijn niet in het gemeentehuis bedacht, maar gebaseerd op gesprekken met professionals, met ouders en met kinderen. Zij hebben aangegeven wat goed gaat in Diemen en wat beter kan. Ik ben blij met deze werkwijze en blij met de uitkomsten. Het laat zien wat de kracht is van Diemen, namelijk dat we maximaal gebruik maken van onze schaalgrootte. Hoe dichterbij, hoe beter, dat is de kern van het jeugdbeleid. Niet voor niets is de eerste prioriteit in deze nota dat we nog meer gaan investeren in signalering. Ik hoop dat iedereen die met kinderen en jongeren te maken heeft – dus ook de vrijwilligers in onze verenigingen – alert is op signalen. Wij moeten ervoor zorgen dat ze die signalen kwijt kunnen en dat er iets mee gebeurt. Hoe eerder we in de gaten hebben of een kind ondersteuning nodig heeft, hoe beter dat is. Zo houden we kleine problemen klein en zoeken we, als het even kan, oplossingen dichtbij huis. En zo zorgen we ervoor dat alle kinderen in Diemen goed kunnen opgroeien.

Ruud Grondel
Wethouder

Nota in het kort

Deze nota bevat de prioriteiten van het jeugdbeleid van Diemen voor de periode 2017-2020. Diemen wil een gemeente zijn waar alle kinderen en jongeren veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Natuurlijk zijn ouders en opvoeders primair verantwoordelijk, maar ook als gemeente nemen we samen met onze samenwerkingspartners onze verantwoordelijkheid. De wijze waarop we dat doen is in deze nota vastgelegd. Er is stil gestaan bij het brede aanbod aan basisvoorzieningen en het sport- en cultuurbeleid. De focus in de nota ligt op ondersteuning aan kinderen, jongeren en ouders die problemen ervaren bij het opgroeien.

Er gebeurt al veel in Diemen

Er is al veel opgebouwd in Diemen voor kinderen, jongeren en hun ouders. Met het overgrote deel van de kinderen en jongeren in Diemen gaat het ook goed. Zij groeien zonder al te veel problemen op. Voor een klein deel is dat minder vanzelfsprekend. Zij hebben ondersteuning nodig. Er zijn in Diemen allerlei basisvoorzieningen die ouders en kinderen en jongeren ondersteuning bieden bij het positief opgroeien en opvoeden. Deze nota bouwt voort op deze stevige basis.

Wat kan beter?

Deze nota is ontwikkeld in een interactief proces met professionals, vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren. Zij hebben concreet aangegeven dat het ouders soms ontbreekt aan kennis en vaardigheden, bijvoorbeeld om kinderen een gezonde leefstijl te leren of om ze voor te bereiden op een zelfstandig leven. Ook is aangegeven dat er veel mogelijk is in Diemen, maar dat het niet altijd goed samenkomt. Jongeren gaven aan dat ze activiteiten missen in Diemen. Uit de gesprekken blijkt dat de lijn tussen het Brede Hoed Netwerk en de vele verenigingen in Diemen dun is. De verenigingen geven nauwelijks signalen door over kinderen en jongeren die steun nodig hebben. Een ander aandachtspunt is het gebrek aan afspraken over de overgang van kinderen uit Diemen naar het voortgezet onderwijs, vooral de overgang van zorgleerlingen. Onduidelijkheid is er ook over de positie van Veilig Thuis. Tot slot verloopt de inzet van specialistische jeugdhulp nog niet optimaal. Het huidige systeem is niet altijd even overzichtelijk en vooral aanbodgericht.

Prioriteiten 2017-2020

Diemen heeft zes prioriteiten voor het jeugdbeleid 2017-2020:

Prioriteit 1: We gaan opnieuw investeren in signalering

Komende jaren gaan we in Diemen opnieuw investeren in signalering. Dat doen we door professionals en vrijwilligers hierin te trainen. Zo krijgen we tijdig zicht op kinderen en jongeren die extra ondersteuning nodig hebben en kunnen we zwaardere zorg voorkomen.

Prioriteit 2: We gaan kwetsbare overgangsmomenten soepeler maken

We gaan voor kinderen en jongeren uit Diemen (en voor zorg op het voortgezet onderwijs met Amsterdam en de Gooi en Vechtstreek) sluitende afspraken maken met alle betrokken partijen over overgangssituaties voor kinderen van 0 tot 23 jaar. Daarbij ligt de nadruk op de overgang voor kinderen in kwetsbare situaties.

Prioriteit 3: We breiden het preventieve aanbod en de ambulante ondersteuning uit

We zorgen voor een breder aanbod aan preventieve voorzieningen dat aansluit bij veelvoorkomende problemen van kinderen en jongeren. Daarnaast breiden we de ambulante ondersteuning uit zodat ze eerder de juiste ondersteuning krijgen. Er blijft altijd specialistische jeugdhulp nodig en daar zorgen we dan ook voor.

Prioriteit 4: We zorgen voor effectieve samenhang

Diemen wil de zorg rondom kinderen en jongeren en het gezin in samenhang uitvoeren. Zo ontstaan mogelijkheden om gezinnen echt te ondersteunen bij het oplossen van problemen. Het gaat daarbij niet alleen om samenwerking tussen professionals maar ook om samenwerking tussen gemeentelijke afdelingen, zoals leerplicht, Wmo en sociale zaken.

Prioriteit 5: Er komt meer ruimte voor participatie van kinderen en jongeren

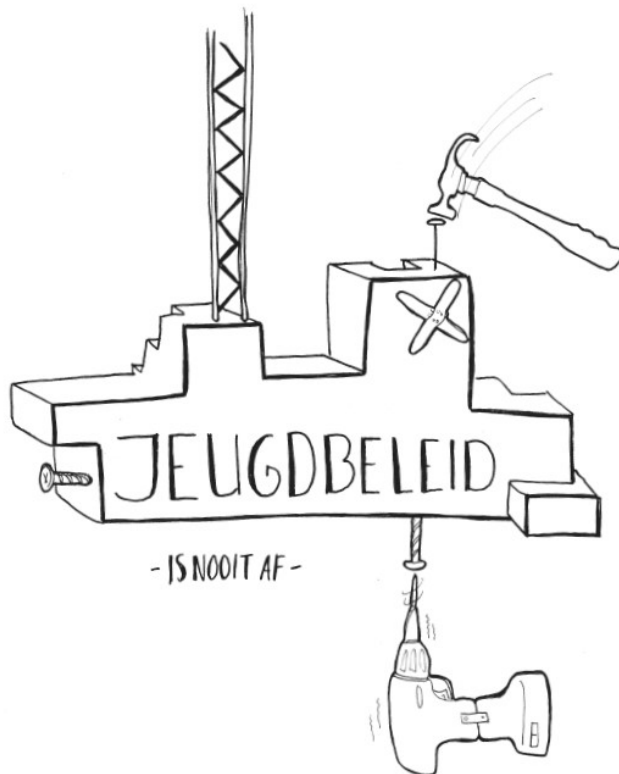
We vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren in Diemen opgroeien tot zelfstandige volwassenen die hun weg weten te vinden in de maatschappij. Meedoen aan activiteiten is belangrijk. Het vraagt een extra inspanning om jongeren (die vaak meer in Amsterdam of in de Gooi en Vechtstreek zijn) goed te bereiken en te kunnen toeleiden naar het Diemense aanbod. Daarnaast hebben ze een stem in het beleid en de uitvoering en gaan we meer ruimte geven aan hun inbreng. Ook gaan we ze stimuleren om zelf activiteiten op te pakken.

Prioriteit 6: We organiseren specialistische jeugdhulp dichtbij

De specialistische jeugdhulp is nog niet vraaggericht georganiseerd. Diemen gaat samen met onze partners (regio- gemeenten, aanbieders en verwijzers) het systeem van specialistisch aanbod kantelen zodat de vraag centraal komt te staan.

Hoe gaan we de effecten meten?

Met deze nota willen we een nieuwe manier van monitoring introduceren. Er worden momenteel al veel gegevens verzameld, vooral cijfers. Cijfers vormen aanleiding voor een gesprek met onze partners. Die dialoog is essentieel om ervaring te delen en door te ontwikkelen. Door gegevens slim te combineren en te clusteren, willen we een overzichtelijk geheel ontwikkelen die 'de staat van de jeugd' in Diemen weergeeft. In 2017 start een nulmeting. De ambitie is om sneller en gericht het jeugdbeleid bij te sturen wanneer uit de gegevens en gesprekken blijkt dat prioriteiten anders moeten worden gelegd.

1. Waarom deze nota?

Diemen wil een gemeente zijn waar alle kinderen en jongeren¹ veilig, gezond en kansrijk kunnen opgroeien. Natuurlijk zijn ouders en opvoeders primair verantwoordelijk, maar ook als gemeente nemen we onze verantwoordelijkheid. Lees hier waarom deze nota nu wordt uitgebracht.

Deze nota is opgesteld omdat drie verschillende beleidsplannen aflopen: de jeugdnota 'Diemen dat zijn wij! De zorg voor de jeugd doen we samen', de nota 'Onderwijsachterstandenbeleid' en de nota voor het jeugd- en jongerenwerk. Het college en de gemeenteraad zien kansen deze onderwerpen integraal te benaderen. Ook daarom is deze nota opgesteld: de nota gaat over integraal jeugdbeleid voor 2017-2020 met samenhang als sleutelwoord. Samenhang tussen onderwerpen rondom jeugd, samenhang tussen verschillende organisaties maar ook samenhang tussen beleidsterreinen binnen de gemeente zoals leerplicht, de Wmo en sociale zaken.

Wat wil Diemen?

De gemeente wil dat alle kinderen en jongeren (0 – 23 jaar) in Diemen kansrijk opgroeien in een positieve, veilige, sociale en gezonde omgeving. We willen bovendien dat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Vanzelfsprekend zijn ouders eerstverantwoordelijk voor de opvoeding. Maar als gemeente kunnen we daar zeker ook een steentje aan bijdragen, samen met onze partners en samen met de ouders en kinderen en jongeren zelf. Die opvoedkundige kwaliteit van de leefomgeving is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen en jongeren en kan bijdragen aan preventie van problemen als kindermishandeling, jeugdcriminaliteit en jongerenoverlast. Vanuit dat perspectief ligt het voor de hand om te zoeken naar mogelijkheden om de sociaalpedagogische kwaliteit van de leefomgeving te versterken en te zoeken naar mogelijkheden om de onderlinge sociale steun voor gezinnen te vergroten. Diemen wil daarbij niet alleen praten over, maar ook daadwerkelijk luisteren naar ouders, kinderen en jongeren. De komende vier jaar willen we investeren in goede samenwerking tussen OK-coaches (ouder- en kindcoaches), de jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, peuterspeelzalen, (passend) onderwijs, het Brede Hoed Netwerk en het Brede Hoed Team, maar ook met artsen en de zorgverzekeraars. Met elkaar kunnen we zorgen dat kinderen en jongeren in Diemen in een stimulerende en veilige omgeving opgroeien.

Wat doen we al?

In Diemen is al een bepaalde mate van integraliteit zichtbaar. Al meerdere jaren dragen we er zorg voor dat kinderen en jongeren in Diemen een goede start kunnen maken. Dat doen we door het bieden van jeugdgezondheidszorg en door te zorgen voor een goede startpositie van kinderen op de basisschool (door het bieden van voor- en vroegschoolse educatie). Dit doen we ook door achterstanden bij jonge kinderen vroegtijdig op te sporen en effectief aan te pakken. Met de voorzieningen en de OK-coach op de kinderopvangvoorzieningen en de basisscholen zorgen we dat mogelijke problemen snel worden aangepakt. Ook de jeugdzorg waarvoor de gemeente vanaf 2015 verantwoordelijk is, wordt niet meer los gezien van preventief jeugdbeleid maar sluit juist daarop aan. De gemeente verwacht dat hoe meer kinderen en jongeren op vroege leeftijd de juiste ondersteuning krijgen, hoe minder ze uiteindelijk een beroep zullen doen op specialistische jeugdhulp.

Gezinnen met problemen kunnen een beroep doen op de verschillende professionals in het Brede Hoed Netwerk, zoals de medewerkers maatschappelijk werk, de OK-coach of de schuldhulpverleners. Bij complexe problemen (en het ontbreken van regie door het gezin) worden deze gezinnen ondersteund door een generalist van het Brede Hoed Team, die samen met andere professionals en het gezin een plan maakt. Mocht er een beroep gedaan worden op specialistische voorzieningen, dan is de toegang door de inzet van jeugdconsulent goed georganiseerd.

---

¹ Met kinderen bedoelen we personen tot 16 jaar en met jongeren personen tussen de 16 – 23 jaar.

Hoe gaat het met de jeugd in Diemen?

Met het overgrote deel van de kinderen en jongeren in Diemen gaat het goed. Zij groeien zonder al te veel problemen op. Het lukt de meeste ouders prima om hun kinderen veilig en gezond op te voeden. Voor een klein deel is dit echter minder vanzelfsprekend. Zij hebben ondersteuning nodig. Er zijn in Diemen al veel basisvoorzieningen (zoals bijv. kinderopvangvoorzieningen, onderwijs, sport, cultuur en preventieve voorzieningen) die ouders en kinderen en jongeren ondersteuning bieden bij het positief opgroeien en opvoeden. Deze nota bouwt voort op deze stevige basis.

Samen blijven ontwikkelen

In deze nota zijn ambities en plannen vastgelegd die passen binnen de transformatie die is ingezet na de decentralisaties van de Wmo, Jeugd en Participatie in 2015. Met elkaar maken we een duurzame ontwikkeling door, waarbij het niet alleen gaat om het bedenken van nieuwe prioriteiten en oplossingen, maar ook om het zoeken naar manieren waarop we deze prioriteiten en oplossingen samen kunnen realiseren en in stand houden. Dat is een continue ontwikkeling. Als ontwikkelingen (bijv. wetswijzigingen) erom vragen, kunnen we daar op inspelen. Gedurende de komende jaren houden we vinger aan de pols, ontwikkelen we lerend en volgen we hoe de uitvoering verloopt. Transformeren doen we samen. Het vraagt van alle partners die met kinderen, jongeren en ouders werken dat we samen doen wat nodig is. Daarbij staan kinderen, jongeren en ouders centraal.

2. Hoe is deze nota ontstaan?

Deze nota is ontwikkeld in een interactief proces met professionals, vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren. Aan dit proces is veel waarde gehecht. Er is geprobeerd om recht te doen aan alle kennis, kunde, signalen, gedachtes, analyses en inbreng van de betrokkenen.

Bijeenkomst met professionals

Op 28 september 2016 is het interactieve proces gestart met een bijeenkomst voor alle betrokken partijen in Diemen: onderwijs, peuterspeelzalen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg, politie, jongerenwerk, praktijkondersteuner jeugd, jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen (Jeugdbescherming Regio Amsterdam en William Schrikker Groep). De circa vijftig professionals spraken hun waardering uit voor het feit dat er in Diemen al veel gebeurt en al veel is opgebouwd om kinderen te laten opgroeien en ontwikkelen.

Thema's volgens de professionals:

- Het samenbrengen van de verschillende professionals
- Aandacht voor actuele trends zoals echtscheidingen en de gevolgen daarvan voor kinderen
- Het in beeld hebben en tijdig kunnen ondersteunen van jongeren op het voortgezet onderwijs in Amsterdam en in de Gooi en Vechtstreek
- Participatie (meedenken, meepraten en meedoen) van kinderen, jongeren en ouders
- De overgang van 18- naar 18+
- Vrijtijdsbesteding voor alle kinderen en jongeren

Straatinterviews en panelgesprekken

Via straatinterviews is met 32 ouders en 134 jongeren gesproken. De opbrengst van de straatinterviews is gebruikt in drie verdiepende panelgesprekken: twee met kinderen en jongeren en één met ouders.

Thema's volgens de ouders en jongeren:

- Vrijtijdsbesteding in Diemen
- Ontmoeting voor ouders
- Veiligheid: verkeer, overlast, drugs, inbraken
- Omgang en sociaal leven: sociale acceptatie, interculturaliteit, samen leven

Niet alle onderwerpen (o.a. verkeersveiligheid en inbraken) maken onderdeel uit van deze nota, maar de signalen zijn in die gevallen wel gedeeld met relevante partners (verkeerskundigen en politie).

Klankbordgroep

Eind 2016 is een klankbordgroep opgericht die input heeft geleverd voor deze jeugdnota. De groep is met opzet breed samengesteld met vertegenwoordigers van de Wmo-raad, de jongerenraad, de cliëntenraad participatie, het onderwijs, het preventieve jeugdaanbod, de Gemeentelijke gezondheidsdienst (GGD) en de Stichting Welzijn Diemen (SWD). De klankbordgroep is vier keer bij elkaar gekomen.

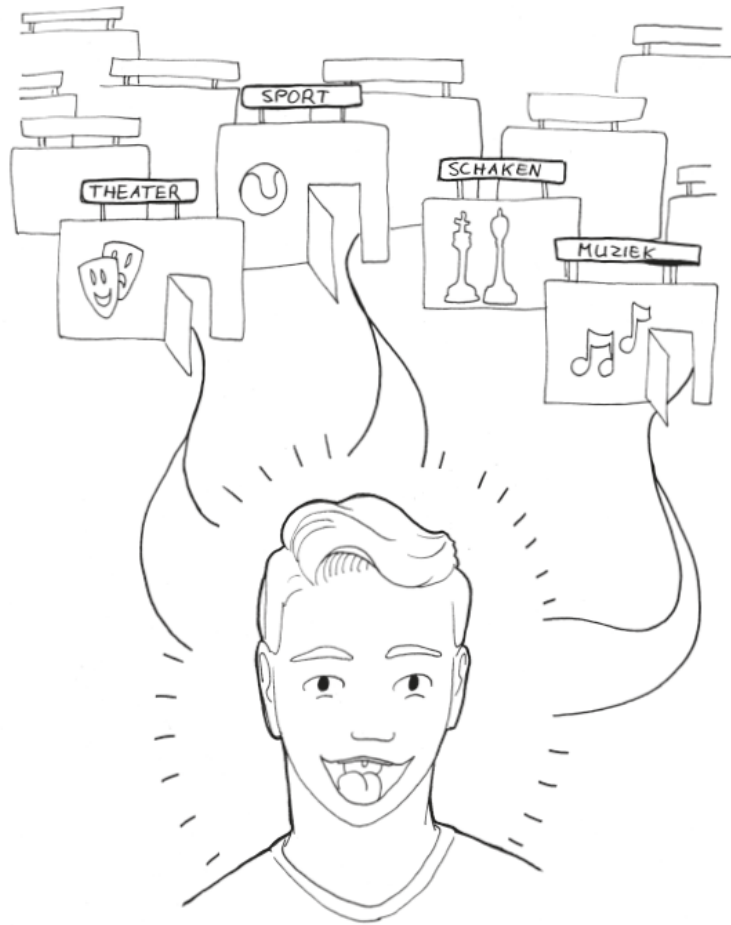
Analyse huidige situatie

Voor de analyse van de huidige situatie zijn infographics opgesteld met algemene en specifieke cijfers over educatie en jeugdzorg. Verder is een analyse gemaakt van:

- Diverse monitoren (VVE-monitor, gezondheidsmonitor)
- (Tussen)evaluaties beleidsplan voor de jeugd
- Jaarverslagen en verantwoording over schoolverzuim en voortijdig schoolverlaters
- Cijfers vanuit [waarsstaatjegemeente.nl](http://www.waarsstaatjegemeente.nl) en van het CBS

Vervolgbijeenkomst professionals

Op 23 maart 2017 is een bijeenkomst georganiseerd voor professionals, kinderen, jongeren en ouders. Het doel van de bijeenkomst was om de volgende stap in het traject te zetten. Kernvraag: hoe gaan we met de zes prioriteiten aan de slag zodat we samen de doelen kunnen realiseren? De leden van de klankbordgroep en ongeveer twintig professionals (helaas waren er geen kinderen, jongeren en ouders) hebben helder gemaakt wat er in hun ogen moet gebeuren in Diemen. Dit is grotendeels in deze nota verwerkt.

3. Wat zijn de uitgangspunten in Diemen?

Deze beleidsnota bevat de prioriteiten voor 2017-2020. Een integrale aanpak is daarbij de insteek. Dit hoofdstuk bevat de zeven uitgangspunten die aan de basis liggen van het jeugdbeleid van Diemen. Hiermee trekken we de lijn vanuit de verschillende nota's de komende vier jaar door.

1. We versterken de eigen kracht van ouders en de opvoedkundige kwaliteit van de leefomgeving

Een sterke thuissituatie is de basis: ouders zijn primair verantwoordelijk. Ze zijn ook zoveel mogelijk zelf verantwoordelijk voor hun vraag, de gewenste oplossing en de regie als het gaat om opvoeden, ontwikkelen en opgroeien. Vanuit de gemeente helpen we ouders, waar nodig, om hun problemen op te lossen en om hun sociale netwerk te versterken. Daarnaast investeren we in het versterken van de opvoedkundige kwaliteit van de leefomgeving (bijv. bij de sportvereniging). We bieden ook hulp op het moment dat ouders zelf niet in staat zijn om de regie te nemen.

2. Goede basisvoorzieningen en specifieke voorzieningen waar nodig

We richten ons in Diemen zoveel mogelijk op een goede basisstructuur met voorzieningen zoals peuterspeelzalen, kinderopvang, jongerenwerk, welzijn en sport. Ook het preventieve jeugdbeleid van de gemeente hoort bij deze basis. De basisstructuur bestaat uit een scala aan vrijwilligers en professionele organisaties die kinderen en ouders in Diemen ondersteunen en begeleiden om problemen te voorkomen tijdens het opgroeien en opvoeden. Basisvoorzieningen zijn er om de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te benutten. Deze voorzieningen zijn goed toegankelijk en belemmeringen (zoals bijvoorbeeld culturele afkomst) zijn of moeten worden weggenomen. Preventie -het voorkomen van problemen- staat daarbij centraal. Voor de meeste kinderen, jongeren en ouders is dit aanbod voldoende om veilig en gezond te kunnen opgroeien. Specifieke voorzieningen worden alleen ingezet als dat nodig is. Daarbij wordt zoveel mogelijk gezocht naar maatwerk.

3. Ondersteuning dichtbij

Er wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de natuurlijke ontwikkeling en omgeving van kinderen. Dat vraagt goede en integrale afstemming met peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, de jeugdgezondheidszorg en scholen. De ontwikkeling van kinderen en de al dan niet complexe thuissituatie zijn direct op elkaar van invloed. Daarom is het belangrijk om te investeren in een goede start op de basisschool en om te blijven stimuleren dat jongeren een startkwalificatie behalen. Daarbij biedt de OK-coach ondersteuning op scholen en kinderdagverblijven in Diemen, zowel aan kinderen als aan ouders. Het Brede Hoed Team biedt ondersteuning aan gezinnen (met en zonder kinderen) met complexe problemen op meerdere terreinen. Het team heeft korte lijnen met gezinnen, school, de buurt en alle professionals van het Brede Hoed Netwerk.

4. We normaliseren en versterken de pedagogische infrastructuur

Kleine ontwikkel- en opvoedproblemen houden we klein, door ze te beschouwen als onderdeel van het leven en het groeiproces. Ouders vervullen daar zelf een belangrijke rol in. Er zijn soms makkelijke antwoorden, ook voor moeilijke vragen. Opvoeders, leidsters, leerkrachten en hulpverleners in Diemen geven eenvoudige tips en adviezen. Ouders kunnen daarnaast deelnemen aan verschillende vormen van opvoed- en opgroei-ondersteuning. Als de problematiek ingewikkelder is of er meerdere vragen zijn, kan zwaardere ondersteuning worden ingezet.

5. We werken volgens het principe: één gezin, één plan, één regisseur

De vragen van een gezin zijn het uitgangspunt voor de in te zetten ondersteuning en hulpverlening. Bij hulpvragen vanuit het gezin wordt samen met het gezin gezocht naar een oplossing waarmee het gewenste effect kan worden bereikt. Daarbij wordt gekeken naar wat het gezin en het sociaal netwerk zelf kan en wat daar aanvullend bij nodig is. Veel opvoedproblemen en opvoedrisico's zijn het gevolg van problemen op het gebied van inkomen en wonen of van psychische problemen bij

kinderen, jongeren of ouders. Een integrale benadering van het gezin kan helpen bij het vinden van oplossingen.

6. Specialistische jeugdhulp blijft nodig

Er blijft altijd specialistische jeugdhulp nodig. De specialistische jeugdhulp gaat uit van een vraaggerichte en integrale benadering. Het perspectief van het gezin staat centraal. We zorgen voor een breed scala aan specialistische jeugdhulp bij verschillende jeugdhulpaanbieders.

7. We bieden een veilig vangnet

Het waarborgen van de veiligheid van kinderen en jongeren is leidend voor iedereen (de totale keten) die met jeugdigen werkt. We zorgen voor een veilig vangnet als de veiligheid van het kind of jongeren in het geding is. Een veiligheidscheck is essentieel zeker als er zorgen zijn.

JONGEREN DURVEN MEER
- OM HULP TE VRAGEN, MAAR -
ER BLIJFT EEN DREMPEL

4. Wat is er bereikt in Diemen?

De afgelopen jaren is er niet stil gezeten binnen het jeugddomein. Dit hoofdstuk schetst de belangrijkste mijlpalen in Diemen.

Preventieve jeugdbeleid verder uitgebouwd

De decentralisatie van jeugdzorgtaken bood Diemen de gewenste mogelijkheid om het stevige samenwerkingsverband van het Ouder en Kind Centrum (OKC) verder uit te bouwen. De vijf functies van het preventieve jeugdbeleid (informatie en advies, signalering, toeleiding, licht pedagogische hulp en zorgcoördinatie) zijn belegd binnen het OKC. We bieden nu integrale zorg dichtbij, op plaatsen waar jeugdigen en gezinnen vaak komen, met ondersteuning vanuit het Diemense netwerk. We maken daarbij geen onderscheid in diversiteit. We verwachten dat professionals zich bewust zijn van culturele verschillen en daarmee kunnen omgaan. In de samenwerking met partners is diversiteit niet als aandachtspunt benoemd.

Achterstand bij kinderen van 0-5 jaar tijdig in beeld

Al meer dan tien jaar investeert Diemen in het terugdringen van achterstanden. Kinderdagverblijven en peuterspeelzalen, scholen en buitenschoolse opvang hebben daar afspraken over gemaakt. Vanaf 2016 is met de pilot OK-coach 0-5 jaar extra ondersteuning beschikbaar gekomen voor het vroegtijdig opsporen van 0-5 jarigen met (opvoed)zorgen. Leidsters kunnen de OK-coach vragen mee te kijken als er een vermoeden is van een afwijkende ontwikkeling of afwijkend gedrag bij jonge kinderen. De OK-coach biedt daarnaast laagdrempelige ondersteuning op de peuterspeelzalen en kinderdagverblijven zodat een integrale aanpak voor het jonge kind wordt gestimuleerd. Als het nodig is, haalt de OK-coach er hulp bij. De OK-coach draagt ook bij aan het optimaliseren van doorgaande (leer)lijnen tussen de kinderopvang en het basisonderwijs. Uit een evaluatie blijkt dat de kinderopvang en peuterspeelzalen de OK-coach 0-5 jaar waarderen en signalen van peuters eerder naar waarde kunnen schatten. Dat vertaalt zich ook door in de doorgaande lijn van kinderopvang naar basisschool.

Kwaliteit en toegankelijkheid van peuterspeelzalen en kinderdagverblijven

Jaarlijks wordt in een lokale VVE monitor in beeld gebracht hoe de kwaliteit is van de Voor- en Vroegschoolse Educatie. Daaruit blijkt elk jaar dat er nog verbeteringen mogelijk zijn, maar ook dat er veel bereikt is. Steeds meer spreken kinderdagverblijven, peuterspeelzalen en scholen dezelfde taal en wordt samen gekeken naar de ontwikkeling van het kind. Afspraken zijn er over de scholing van medewerkers, overdracht en methodiek. Ook is geïnvesteerd in de toegankelijkheid en het bereiken van alle peuters. Onder andere door de spreiding van de peuterspeelzalen, de betaalbaarheid en het inzetten van een oudercontactfunctionaris die kinderen die het echt nodig hebben aan de hand meeneemt naar de peuterspeelzaal. Ook is geïnvesteerd in het betrekken van ouders: de voorleesexpress is daar een voorbeeld van.

Extra aandacht voor peuters

Tijdens naschoolse workshops voor kinderen van groep 1 en 2 bleek een aantal kleuters in hun (motorische) ontwikkeling achter te blijven. Daarom is in 2016 gestart met een pilot van workshops aan peuters en ouders. Ook bleek dat kinderen niet automatisch meer leren hoe ze kunnen spelen. Vaak wordt naar de televisie of tablet gegrepen. Ook hiervoor is in 2016 een pilot 'spel aan huis' gestart waarbij ouders geleerd wordt hoe kinderen kunnen spelen. Het is de bedoeling dat ouders die aan huis worden bezocht, ook naar peuterworkshops of spelinloop gaan. Dat laatste is ook het idee achter Homestart. Ouders met een hulpvraag worden gekoppeld aan een vrijwilliger. Het gaat vaak om ouders (met name moeders) die zelf geen netwerk hebben. In 2015 is Homestart gestart in Diemen met de begeleiding van tien gezinnen. Dit blijkt zo succesvol dat vanaf 2017 twintig nieuwe gezinnen worden begeleid.

Ambulante ondersteuning binnen de schoolmuren

Sinds augustus 2014 hebben basisscholen een OK-coach 4-12 jaar. De OK-coach is een professional die advies en ondersteuning geeft aan ouders en kinderen bij vragen over de opvoeding en de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dat gebeurt via gesprekken, themabijeenkomsten en cursussen. Uit evaluaties bleek het lastig een eenduidig beeld te geven van de resultaten en inzet van de OK-coaches. Vanaf 2016 wordt ingezet op het eenduidiger monitoren door de OK-coach. Daarnaast is er met de OK-coaches een werkprogramma opgesteld met gemeenschappelijke aandachtspunten om de functie door te ontwikkelen. Dat varieert van leren van elkaars werkwijze tot samenwerking met partners in het veld, maar ook inhoudelijke onderwerpen komen aan bod. De OK-coaches zijn tevens lid van het Brede Hoed Team. Dit is een meerwaarde in het kader van één gezin, één plan, één regisseur: als de problematiek te complex is voor de OK-coach, kan de OK-coach het gezin inbrengen bij het Brede Hoed Team en als regisseur het bekende gezicht voor het gezin blijven.

Start aanpak kinderen op gezond gewicht

In 2016 is een begin gemaakt met de Diemense aanpak kinderen op gezond gewicht. Er zijn diverse rondetafelgesprekken geweest met de partners in het veld. Eén van de eerste acties die is uitgevoerd, is het uitzetten van een gemeenschappelijk voedingsbeleid op peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, scholen en naschoolse opvang. Ook is er een kerngroep gestart met de intensief kinderwerker van de Stichting Welzijn Diemen, de jeugdarts, een fysiotherapeut, jeugdverpleegkundige en diëtiste. Met elkaar kijken we op welke wijze we samen kunnen werken. Met name ook hoe er kan worden aangesloten op bestaande initiatieven zoals Diemer Kids en Hoed-Kids, een combinatie van beweging en scholing over gezonde voeding voor kinderen met overgewicht.

Meer aandacht voor kinder-, tiener- en jongerenwerk

In 2016 is de intensief kinderwerker als pilot gestart. De intensief kinderwerker is de verbinding tussen de ouders van kinderen die geen naschoolse bezigheden hebben, de school en de (sport)workshops die Stichting Welzijn Diemen aanbiedt. Er is een duidelijke toename van het aantal kinderen dat door de contacten van de intensief kinderwerker in beeld is gekomen. Ook op het gebied van talentontwikkeling is een slag gemaakt. Dit onderdeel richt zich met name op (kwetsbare) kinderen tussen de 4 en 12 jaar waarvoor het niet vanzelfsprekend is dat zij meedoen aan naschoolse activiteiten. Het gaat om naschoolse workshops waar sport en gezonde levensstijl specifieke aandacht krijgen. Waar de sportactiviteiten voorheen het karakter hadden van een vrijblijvende inloop, is dit doorontwikkeld naar goed begeleide, gestructureerde workshops. Deze workshops worden nu maatschappelijke projecten genoemd en zijn een verlengstuk van talentontwikkeling. Vanaf 2014 is er – naast de intensief kinderwerker – een intensief jongerenwerker voor kwetsbare jongeren tussen de 13 en 16 jaar. Doel: de zelfredzaamheid en eigen kracht vergroten van deze jongeren. De intensief jongerenwerker is in de plaats gekomen van het ambulante jongerenwerk.

Brede Hoed Netwerk biedt steun

Kinderen, jongeren en ouders kunnen voor ondersteuning of hulp terecht bij alle professionals in de eerste lijn. De professionals vormen samen het Brede Hoed Netwerk. Binnen het netwerk werken verschillende gespecialiseerde cliëntondersteuners met een brede blik. Zij voeren 'het brede gesprek', bieden ondersteuning en zetten samen met de inwoners acties uit. Het Brede Hoed Netwerk is essentieel voor een goede samenwerking voor kinderen en jongeren en hun ouders. Vanaf 2015 is er een nieuwe overlegstructuur. Dit kost tijd, relaties moeten groeien, maar de wil om samen te werken is groot. Verder zijn we in 2015 in samenwerking met Broosz gestart met het organiseren van praktijkdialogen met onze partners rondom jeugd (werkgemeenschap jeugd) en ouders om te kijken naar een nieuwe manier van verantwoorden. We streven naar minder bureaucratie en sneller de juiste hulp voor kinderen en jongeren en ouders. Daarin hebben we allemaal een verantwoordelijkheid en vanuit de praktijk kunnen we leren hoe we slimmer kunnen samenwerken met korte lijnen.

Ondersteuning door Brede Hoed Team

Het Brede Hoed Team sluit aan op het Brede Hoed Netwerk waarin alle eerstelijns partners samenwerken. Het Brede Hoed Team bereikt en ondersteunt steeds meer gezinnen met en zonder kinderen waarbij sprake is van problemen op meerdere levensgebieden. Bij deze gezinnen ontbreekt altijd de regie waardoor het ze niet goed lukt om hun problemen zelf op te lossen. De medewerkers van het Brede Hoed Team nemen in die gevallen de regie over en maken samen met andere professionals en het gezin één integraal plan. Laagdrempelig, integraal en maatwerk zijn hierbij belangrijke principes en de vraag van het gezin staat centraal. Deze werkwijze is volop in ontwikkeling. In 2016 is het team uitgebreid met een gedragswetenschapper zodat er extra ondersteuning voor het team beschikbaar is bij ingewikkelde casuïstiek. De eerste ervaringen zijn positief. De samenwerking met de huisartsen, het team Wmo, sociale zaken en het Brede Hoed Team wordt geïntensiveerd en gestructureerd.

Verwijzen naar specialistische jeugdhulp

Vanaf 2015 is de jeugdconsulent gestart. De jeugdconsulent heeft, net zoals de medewerkers van het Brede Hoed Team en de ouder en kindcoaches, de bevoegdheid om specialistische voorzieningen toe te kennen. Ouders en kinderen en jongeren weten de jeugdconsulent steeds beter te vinden als zij hulp nodig hebben. Ook de samenwerking tussen de jeugdconsulent en het Brede Hoed Team is versterkt.

Huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten hebben op grond van de Jeugdwet de bevoegdheid om rechtstreeks te verwijzen naar jeugdhulp. Bij een vermoeden van ernstige enkelvoudige dyslexie mogen ook de intern begeleiders van basisscholen verwijzen. De huisartsen vormen op dit moment de belangrijkste toegang tot jeugd GGZ. De signaleringsfunctie van de huisarts is belangrijk voor het tijdig inzetten van passende hulp, om er zo voor te zorgen dat problemen van kinderen en het gezin niet verergeren. Vanaf 2016 is er met de inzet van de praktijkondersteuner jeugd (voorheen al deels gefinancierd door de zorgverzekeraar) via de huisarts meer ambulante lichte GGZ ondersteuning beschikbaar. In een vroeg stadium kan dan passende ondersteuning worden geboden, waardoor er mogelijk minder een beroep hoeft te worden gedaan op specialistische voorzieningen. Daarnaast is de praktijkondersteuner jeugd de verbindende schakel tussen de huisartsen en het Brede Hoed Team bij complexe gezinsproblematiek. De samenwerking met de huisartsen is vastgelegd in een intentieovereenkomst.

Nieuwe inkoopstrategie specialistische jeugdhulp

Vanaf 2015 biedt de gemeente specialistische jeugdhulp aan kinderen, jongeren en ouders die dat nodig hebben. De eerste twee jaren hebben we bereikt dat kinderen, jongeren en ouders de juiste zorg krijgen. Er zijn geen kinderen en jongeren tussen wal en schip gevallen. In gevallen waarbij kinderen mogelijk de dupe dreigden te worden - omdat ze tussen verschillende wetten vielen - hebben we zorg in gezet. Om de gewenste transformatie van zorg in het jeugdstelsel te kunnen realiseren, is in 2015 en 2016 gewerkt aan het opstellen van een nieuwe inkoopstrategie specialistische jeugdhulp. Het kenmerk van deze strategie is dat aanbieders samen gaan werken aan het behalen van het resultaat van een integraal plan waarin naar het hele gezin wordt gekeken.

Aanpak jeugdoverlast in het voorjaar

Jeugdoverlast speelt ieder voorjaar weer op in Diemen. Tot de zomer zijn er veel jongeren op straat en soms zorgen ze voor overlast. Tijdens de zomer valt het mee, vervolgens neemt het weer iets toe en daarna is het over het algemeen rustig tot het volgende voorjaar. Voorheen werd de ambulante jongerenwerker ingezet, maar dit bleek niet genoeg op te leveren. In het najaar van 2016 is de Stichting Aanpak Overlast Amsterdam tijdelijk ingezet. Met een combinatie van coaches op straat, huisbezoeken en een terugkoppeling naar het Brede Hoed Team of het Brede Hoed Netwerk kunnen we in beeld brengen wat er in Diemen nodig is om dit probleem structureel aan te pakken.

Daarnaast heeft de gemeente Diemen met de Amstelland-gemeenten en diverse (zorg)partijen in 2017 het convenant 'Aanpak jeugdoverlast en problematische jeugdgroepen' afgesloten. Hierdoor wordt het makkelijker om gegevens van jongeren uit te wisselen als ze over gemeentegrenzen gaan.

5. Wat kan beter in Diemen?

Deze nota is ontwikkeld in een interactief proces met professionals, vrijwilligers, ouders, kinderen en jongeren. Zij hebben concreet aangegeven wat goed gaat en wat beter kan in Diemen. Hun wensen zijn in dit hoofdstuk gecombineerd met een analyse van cijfers en trends.

Ouders hebben behoefte aan ontmoeting

Ouders geven aan behoefte te hebben aan laagdrempelige voorzieningen waar ze elkaar kunnen ontmoeten en waar hun kinderen met elkaar kunnen spelen. Professionals geven aan dat het ouders soms ontbreekt aan kennis en vaardigheden om kinderen gezond en veilig te laten opgroeien. Kinderen wordt bijvoorbeeld niet geleerd hoe ze kunnen spelen, gezond eten en bewegen. Uit de VVE-monitor van de afgelopen jaren blijkt dat ouderbetrokkenheid op peuterspeelzalen en kinderdagverblijven een aandachtspunt blijft; niet alle ouders zijn voldoende betrokken bij hun kind. Een ander punt dat uit de gesprekken kwam, is dat ouders door drukte weinig bewegen met hun kinderen en niet weten hoe ze daarmee om kunnen gaan. In het netwerk ontbreekt een integrale benadering waarbij ingespeeld wordt op bewegen, spelen, opvoeden, grenzen stellen en weerbaarheid. Kortom, het is niet voor alle ouders vanzelfsprekend om te doen wat nodig is om kinderen te laten leren, spelen en gezond op te laten groeien.

Verder blijkt scheidingsproblematiek veel voor te komen in Diemen. Er is een toenemende vraag naar specialistisch aanbod voor kinderen en jongeren van ouders in een echtscheidings situatie. Als gevolg van de scheiding ontstaan er soms ook problemen op het gebied van woning en schulden.

Jongeren willen actief zijn en elkaar ontmoeten

Jongeren hebben behoefte aan activiteiten die ze zelf bedenken en die ze zelf kunnen uitvoeren. Dat blijkt uit het onderzoek van Stichting Alexander dat eind 2016 is uitgezet. Via jongerenparticipatie van Stichting Welzijn Diemen wordt dit al wel geboden, maar kennelijk nog niet gevonden. Een aandachtspunt blijkt het tekort aan vrijetijdsbesteding voor kinderen vanaf 12 jaar. Daarnaast missen jongeren ontmoetingsplekken.

Vroege signalering nog niet optimaal

De structuur met een OK-coach op elke basisschool in Diemen werkt. Uit de evaluaties blijkt dat de laagdrempeligheid zijn vruchten afwerpt: er is steeds meer en eerder zicht op kinderen en ouders. Het bereik van ouders en kinderen bij de jeugdgezondheidszorg is hoog (97% bij 0-4 jarigen). Ook zien we dat 95% van alle peuters gebruik maakt van voorschoolse voorzieningen. De OK-coach 0-5 jaar wordt gewaardeerd. Wat kan beter? Het Brede Hoed Netwerk krijgt nauwelijks signalen van verenigingen en organisaties over kinderen en jongeren als er zorgen zijn, ook niet als de veiligheid in het geding is. Deze partijen zijn zich wellicht niet altijd bewust van hun rol bij het signaleren en herkennen van opvallend gedrag bij kinderen. Daarnaast blijven gesprekverlegenheid en zorgen over privacy bij professionals aandachtspunten. Verder geven inwoners en vrijwilligers aan dat zij niet goed weten waar zij terecht kunnen als ze zich zorgen maken om een kind.

Samenwerking gaat niet vanzelf

De samenwerking binnen school en peuterspeelzaal voor een brede, integrale aanpak verloopt steeds beter. Dat komt ten goede aan de kinderen die zowel vanuit huis als school worden ondersteund. Door samenwerking met ouders, buitenschoolse opvang, peuterspeelzalen, voortgezet onderwijs en door samenwerking in het netwerk rondom een gezin wordt er vaker een beroep gedaan op OK-coaches. In de overtuiging dat preventie en ambulante ondersteuning zwaardere vormen van zorg kunnen voorkomen, blijft de OK-coach soms te lang betrokken.

Daarnaast is er ruimte voor verbetering in de overdracht van zorgleerlingen naar het voortgezet onderwijs. De relatie tussen de leerkracht en het kwetsbare kind is belangrijk. OK-coaches geven daarom aan dat het juist goed is als zij ook een aandeel kunnen hebben in de overdracht, omdat zij een vertrouwensrelatie met de kinderen hebben opgebouwd.

Te weinig contact met voortgezet onderwijs

De overgangssituatie van primair naar voortgezet onderwijs is niet altijd goed geregeld. Er zijn geen duidelijke afspraken. De basisschool heeft contact met het voortgezet onderwijs bij kinderen waar zorgen om zijn, maar het is onduidelijk wat er na dat moment gebeurt en wie daarin welke verantwoordelijkheid en rol heeft. Dat horen we terug vanuit de Ouder- en Kindteams voor het voortgezet onderwijs in Amsterdam. Het contact tussen het voortgezet onderwijs (de Ouder- en Kindteams) en de jeugdconsulent en het Brede Hoed Team is beperkt. De OK-adviseurs op het voortgezet onderwijs in Amsterdam werken veelal aan de ondersteuning voor de jongeren. De verbinding met het lokale team in Diemen is nog onvoldoende. Het lijkt te ontbreken aan voortdurende aandacht voor deze doelgroep. Het risico is dat niet goed genoeg naar het gezin gekeken wordt. Welke kinderen zijn er nog meer in het gezin? Welke rol spelen andere gezinsleden? Uit de leerplichtcijfers blijkt de afgelopen jaren een stijging van het aantal verzuimmeldingen, vooral in het voortgezet onderwijs. Verzuim is een indicatie dat er mogelijk meer aan de hand is in het gezin. Een kwetsbare groep zijn de jongeren tussen de 18 en 23 jaar die dreigen voortijdig de school te verlaten en de jongeren van 16 en 17 jaar die het voortgezet speciaal onderwijs of praktijkonderwijs volgen.

Nog te weinig integraliteit

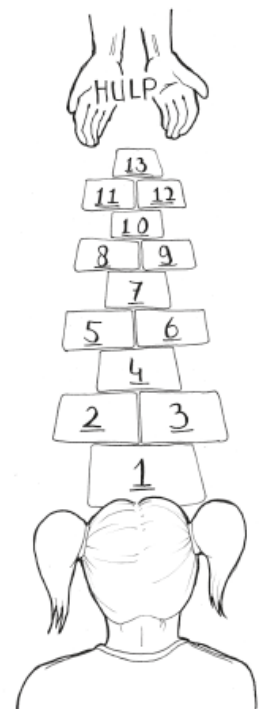
Uit de enquête van het Nederlands Jeugdinstituut onder intern begeleiders en OK-coaches blijkt dat op scholen nog lang niet altijd sprake is van gezamenlijke plannen, evaluaties en arrangementen voor jeugdhulp en onderwijs. Hulpverleners in Diemen geven aan dat er onvoldoende aandacht is in het netwerk en het netwerk nog te weinig benut wordt voor gezinnen met enkelvoudige problemen of signalen. Bij complexe problemen is er wel duidelijkheid vanwege het Brede Hoed Team.

Een brede blik bij kinderen onder andere met overgewicht in Diemen ontbreekt. Onderliggende oorzaken en onderliggende verbanden ontbreken. Het toeleiden naar een divers aanbod en ondersteuning vanuit één plan over voeding, bewegen en psychosociale of sociaal emotionele factoren gebeurt nog weinig. Gecoördineerde hulp komt nog niet voldoende tot stand. De afgelopen jaren heeft ook de regionale verwijzindex (Matchpoint) daar niet genoeg aan kunnen bijdragen. Het aantal meldingen daarin loopt terug. Uit evaluatie blijkt dat het onvoldoende ondersteunend en succesvol is.

Specialistische jeugdhulp nog steeds nodig

Het aantal gezinnen dat door het Brede Hoed Team begeleid wordt, is in 2016 gestegen. Het beroep op specialistische jeugdhulp is stabiel, de vraag naar specialistische jeugd GGZ-zorg blijft groot. De inzet van de OK-coaches en de praktijkondersteuner leidt nog niet tot minder specialistische jeugdhulp. Bij het inzetten van specialistische jeugdhulp lopen we tegen een aantal grenzen aan. Het huidige systeem is onoverzichtelijk en op aanbod georganiseerd. Producten worden los van elkaar ingezet binnen het gezin.

- VEEL STAPPEN OM HUIP TE KRIJGEN -

6. Wat zijn de prioriteiten 2017-2020?

Diemen heeft zes prioriteiten voor het jeugdbeleid. Per prioriteit wordt aangegeven hoe de gemeente daar met partners invulling aan geeft.

Prioriteit 1

We gaan weer investeren in signalering

Komende jaren gaan we in Diemen weer investeren in signalering. Dat doen we door professionals en vrijwilligers hierin te trainen. Zo krijgen we tijdig zicht op kinderen en jongeren die extra ondersteuning nodig hebben en kunnen we zwaardere zorg voorkomen. Ieder signaal wordt serieus genomen.

Waarom doen we dit?

Het vroegtijdig signaleren en bespreekbaar maken van problemen bij kinderen en jongeren is belangrijk om risicovolle opvoedingssituaties snel in beeld te krijgen. Zo kunnen we eerder en gericht helpen en een toename van zorg voorkomen. We hebben in hoofdstuk 5 geconstateerd dat de vroege signalering nog niet optimaal verloopt en dat extra inspanning noodzakelijk is. Signalering maakt onderdeel uit van het uitgangspunt van goede basisvoorzieningen en draagt bij aan het normaliseren en versterken van de pedagogische infrastructuur.

Wie zijn hierbij betrokken?

De jeugdgezondheidszorg, huisarts, de leidsters op de peuterspeelzaal en kinderopvang en de leerkrachten in het basisonderwijs spelen hierin een belangrijke rol. Ook de jongerenwerkers en de vrijwilligers bij sportverenigingen kunnen signalen opvangen. Ook de generalisten van het Brede Hoed Team en aanbieders van preventief aanbod signaleren zorgen bij kinderen.

Wat gaan we doen?

Professionals trainen

De peuterspeelzalen, kinderopvang en basisscholen bespreken signalen met de OK-coaches. Daarnaast blijft het nodig om professionals te trainen in de basisvaardigheden van goed signaleren (ook het herkennen van licht verstandelijke beperking) en het bespreken van zorgen met de ouders. Daarin gaan we komende jaren investeren. Denk aan trainingen 'als een kind je opvalt' en gespreksvoering met ouders.

Speciale trainingen in vroege signalering

Veel kinderen en jongeren zouden eerder ondersteund kunnen worden als ze eerder in beeld zouden gekomen. Vooral bij kinderen tussen 0 en 6 jaar is de signalering ingewikkeld en complex en komen problemen te laat in beeld. Hierdoor is zware hulp nodig. Dit had voorkomen kunnen worden door goede vroegsignalering. Om signalering op de peuterspeelzaal, kinderopvang en de basisschool te versterken, gaan we in overleg met deze partners en de OK-coach kijken welke behoefte aan trainingen er is, naast de basistrainingen.

Training voor jongerenwerkers, medewerkers van de buitenschoolse opvang en vrijwilligers van sportverenigingen

Naast de bovengenoemde professionals willen we ook andere partners die veel met kinderen en jongeren werken bewust maken van vroegsignalering. Ook zij hebben een taak in het herkennen van problemen bij kinderen en jongeren. Uit cijfers van afgelopen jaren blijkt dat het Brede Hoed Netwerk geen signalen krijgt van verenigingen en organisaties over kinderen en jongeren. Deze partijen zijn zich wellicht niet altijd bewust van hun rol bij het tijdig signaleren en herkennen van opvallend gedrag bij kinderen. Sommige partijen herkennen wel signalen, maar zouden graag toetsen of ze het juist zien. De focus leggen we bij de sportverenigingen, het jongerenwerk en de

buitenschoolse opvang in Diemen. In overleg met deze partijen bekijken we op welke wijze aan vrijwilligers, trainers of jongerenwerkers extra ondersteuning kan worden geboden als in hun groep kinderen en jongeren opvallen of extra begeleiding nodig hebben om te kunnen meedoen aan activiteiten. Mogelijk kan de verbinding worden gelegd met de OK- coach 4 – 12 jaar zodat kan worden meegekeken als kinderen opvallen en ondersteuning kan worden geboden. Ook worden verenigingen geïnformeerd over hoe ze om kunnen gaan met vermoedens van kindermishandeling. Hiervoor is een meldcode beschikbaar. Daarnaast bieden we trainingen aan deze partners, zodat zij over basisvaardigheden kunnen beschikken om te kunnen signaleren en zodat ze weten met wie ze deze signalen kunnen bespreken.

Kennis delen over risicofactoren

Met een aantal kinderen lijkt het goed te gaan, terwijl er thuis van alles aan de hand is. Zij zijn bijvoorbeeld mantelzorger, er is thuis sprake van huiselijk geweld of er zijn grote financiële zorgen. Een aantal van deze kinderen valt op of geeft aan hulp nodig te hebben. Een groot aantal van deze kinderen is echter 'onzichtbaar'. Professionals moeten zich bewust worden van risicofactoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van het kind. Niet alleen het opleidingsniveau van ouders maar ook bijvoorbeeld GGZ problematiek van de ouder, een verborgen verstandelijke beperking bij de ouders of het feit dat het kind zorgt voor een zieke ouder zijn van invloed op de ontwikkeling van een kind. Door professionals meer te leren over de risicofactoren kunnen zij ouders beter begeleiden bij het opgroeien van hun kind of verwijzen naar specifieke hulp voor de ouder. In overleg met partners kijken we op welke wijze we meer kennis kunnen delen over risicofactoren. Zo hebben professionals naast signalering ook meer expertise om een gesprek aan te gaan met ouders als zij het gevoel hebben dat er meer speelt.

Verzuimmeldingen beter benutten

We gaan bekijken hoe we verzuimmeldingen effectief kunnen benutten in het kader van vroege signalering. Verzuim is immers ook een indicatie dat er meer aan de hand is in het gezin. Dat vraagt een actieve rol van de leerplichtambtenaren in het delen van signalen, ook voor het voortgezet onderwijs. Juist daar mist soms informatie.

Samenwerkingsafspraken

Het is van belang om rondom signalering goed met elkaar samen te werken in de jeugdketen. Daarvoor moet voldoende expertise aan de basis beschikbaar zijn. Over de samenwerking maken we in het kader van de Lokaal Educatieve Agenda sluitende afspraken met schoolbesturen en alle andere partners binnen het Brede Hoed Netwerk. Zo nemen alle partijen die met kinderen en jongeren werken in de keten verantwoordelijkheid voor signalering.

Weten, meten en sturen

Dit zijn de indicatoren om te bepalen of doelen behaald worden:

- Signalen die worden gemeld door vrijwilligers en/of verenigingen.
- Zijn en/of voelen professionals en vrijwilligers zich voldoende toegerust om te kunnen signaleren.

Hoe wordt dit gemonitord?

- Jaarlijks evaluatiegesprek met (op signalering geschoolde) professionals en vrijwilligers om te bepalen of kennis over signaleren is toegenomen.
- Jaarlijks casuonderzoek op basis van een steekproef om te kijken of er vroegtijdig en goed is signaleerd.

Prioriteit 2

We gaan de kwetsbare overgangsmomenten soepeler maken

We gaan in Diemen sluitende afspraken maken met alle betrokken partijen over overgangssituaties voor kinderen van 0 tot 23 jaar. Daarbij ligt de nadruk op de overgang voor kinderen in kwetsbare situaties.

Waarom doen we dit?

We hebben in hoofdstuk 5 gezien dat samenwerking niet vanzelf gaat en dat er te weinig contact is met onder andere het voortgezet onderwijs. We zien dat overgangssituaties een risico zijn voor kinderen en jongeren, vooral voor kwetsbare kinderen en jongeren. Er gaat informatie verloren, er ontstaat onduidelijkheid en er is minder contact terwijl de situatie van deze kinderen en jongeren juist extra aandacht vraagt. Dit geldt voor verschillende overgangen: van peuterspeelzaal naar basisschool, van basisschool naar het voortgezet onderwijs, van jeugdzorg naar volwassenzorg en de overgang naar de Wajong, Participatiewet of de Wmo. Het zorgen voor goede overgangen past bij goede basisvoorzieningen en bij een integrale aanpak zoals benoemd bij de uitgangspunten.

Wie zijn hierbij betrokken?

Basisscholen, scholen voor voortgezet onderwijs, jongerenwerk, jongerencoach, jeugdconsulent, Wmo consulent en het Brede Hoed Team.

Wat gaan we doen?

Betere aansluiting onderwijs en jeugdhulp

Het blijkt dat de aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs niet altijd goed verloopt. Hier gaat Diemen komende jaren prioriteit aan geven. Daarbij gaat het om betere afstemming tussen de adviseur passend onderwijs, de intern begeleider, de OK-coach, de jeugdarts en de leerkrachten. Concreet: gezamenlijke evaluatie van de uitvoering van hulp en ondersteuning en gezamenlijke arrangementen voor jeugdhulp en onderwijs.

Overgang van primair naar voortgezet onderwijs

Tot 12 jaar is het vrij overzichtelijk waar kinderen en ouders met vragen terecht kunnen. Iedere basisschool in Diemen heeft een OK-coach, ook al is dit nog niet altijd bekend. Bijna onzichtbaar zijn echter de jongeren die naar het voortgezet onderwijs gaan. Er lijkt een eigenaar nodig die kwetsbare kinderen voor een bepaalde tijd blijft volgen om zeker te weten dat jongeren niet tussen wal en schip raken als gevolg van de verandering. De komende jaren gaan we investeren in betere verbindingen tussen de basisscholen in Diemen en het voortgezet onderwijs in Amsterdam en in regio Gooi en Vechtstreek. Eén van de ideeën hierbij is een OK-coach voor 12+ die de verbinding maakt tussen de basisscholen in Diemen en de scholen voor voortgezet onderwijs. Dit idee wordt in 2017 samen met de partners uitgewerkt.

Daarnaast verdient de overdracht van zorgleerlingen in Diemen naar het voortgezet onderwijs extra aandacht. Het voortgezet onderwijs heeft aangegeven dat zij de overdracht graag op een vaste manier wil regelen met basisscholen, zodat ze zoveel mogelijk informatie krijgen van de kinderen. Borging van afspraken en afstemming over overdracht bij zorgleerlingen zou bijvoorbeeld kunnen worden opgenomen in het zorgdossier van de leerlingen.

Betere voorbereiding op 18 jaar

Voor jongeren verandert er bij het bereiken van de 18-jarige leeftijd veel. Ze worden zelf financieel verantwoordelijk, ze zijn verantwoordelijk voor het afsluiten van een zorgverzekering, ze kunnen te maken krijgen met studiefinanciering, ze kunnen geld lenen, ze mogen trouwen en ze krijgen kiesrecht. De meeste jongeren leren dit met ondersteuning van ouders en vrienden. Er is echter ook een groep kwetsbare jongeren die in hun ontwikkeling nog niet in staat is om zelfstandig en met steun van hun netwerk volwassen te worden. Bij deze groep gaat het vaak om jongeren uit de

residentiële jeugdzorg, jongeren uit een pleeggezin, jongeren die kampen met psychiatrische problemen, zwerfjongeren of jongeren met een licht verstandelijke beperking. Om de dienstverlening aan deze kwetsbare groep te kunnen verbeteren, is het belangrijk de doelgroep goed in beeld te hebben. We gaan onderzoeken of jongeren behoefte hebben aan algemene voorlichting vanuit de gemeente (bijvoorbeeld in de vorm van een 18+ feest met veel informatie over wat er allemaal verandert) en wat hun behoeften, wensen en ideeën zijn. Daarbij gaat het ook om de mogelijkheden die er zijn voor jonggehandicapten. Ook voor hen zijn er veranderingen als ze 18 worden, bijvoorbeeld de mogelijkheid om studietoelage aan te vragen. Leerplicht, de OK-coach, de jeugdconsulent en de participatiecoach worden betrokken bij deze analyse. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht of er samen met jongeren (die geen of nauwelijks een netwerk hebben) een perspectiefplan kan worden opgesteld waaraan een coach wordt verbonden die kan ondersteunen bij het realiseren van doelen.

Beter contact met risicojongeren

Het merendeel van de risicojongeren is in beeld bij leerplicht, de jongerencoach, participatiecoach, het Brede Hoed Team en het jongerenwerk. Daarnaast zijn we afhankelijk van onze lokale partners die bijvoorbeeld bij het jongerenoverleg melden als er zorgen zijn over jongeren. We kijken samen met partners naar manieren om contact te houden met (kwetsbare) jongeren. We zullen voor de uitwerking daarvan een beroep doen op onze lokale partners zoals het jongerenwerk.

Overgang van jeugdhulp naar Wmo

Als een jongere met jeugdhulp 18 jaar is geworden en hulp noodzakelijk blijft, dan verlenen we de hulp uiterlijk tot 23 jaar. Dit kan nodig zijn als er geen aantoonbaar passend alternatief is in de volwassenzorg, bijvoorbeeld voor pleegzorgkinderen die ook na hun 18e verjaardag nog behoefte hebben aan ondersteuning en begeleiding. Als blijkt dat jongeren na jeugdhulp behoefte hebben aan begeleiding of dagbesteding dan zorgen we voor een tijdige en soepele overgang naar de Wmo. We doen dit voortijdig en vooral voor kinderen en jongeren die we al in beeld hebben via onze jeugdconsulent en het Brede Hoed Team. Dit kan beter voor de groep die via andere verwijzers zijn ingestroomd. In overleg met de jeugdconsulent, de participatiecoach en andere verwijzers kijken we hoe we sneller de juiste ondersteuning kunnen inzetten als dat nodig is.

Weten, meten en sturen

De indicatoren die we stellen om te bepalen of doelen behaald worden zijn:

- 18 jarigen weten wat voor hen verandert.
- Verzuimpercentage.
- Aantal voortijdig schoolverlaters.
- Aantal integrale arrangementen jeugdhulp en basisonderwijs.

Dit wordt als volgt gemonitord:

- Tweejaarlijkse enquête onder jongeren in samenwerking met de Jongerenraad.
- Basisschool en voortgezet onderwijs wordt gevraagd naar de mate van sluitende afspraken bij overgangsituatie.

LET OOK OP DE "ONZICHTBARE"
KINDEREN

Prioriteit 3

We breiden het preventieve aanbod en de ambulante ondersteuning uit

We zorgen voor een breder aanbod aan preventieve voorzieningen dat aansluit bij veelvoorkomende problemen van kinderen en jongeren. Daarnaast breiden we de ambulante ondersteuning uit zodat ze eerder de juiste ondersteuning krijgen. Er blijft altijd specialistische jeugdhulp nodig en daar zorgen we dan ook voor.

Waarom doen we dit?

We verwachten dat als problemen eerder gesignaleerd worden en er eerder passende hulp is, in veel gevallen zwaardere hulp niet nodig is. Dat vraagt om goede en voldoende algemene voorzieningen, goede vroegsignalering waarbij - als er iets meer nodig is - snel en dichtbij ondersteuning geboden kan worden. Daarbij is het van belang dat professionals goed kunnen inspelen op de behoeftes van ouders en kinderen en goed op de hoogte zijn van de voorzieningen in Diemen. In hoofdstuk 5 hebben we geconstateerd dat er meer aandacht nodig is voor ouders, dat vroege signalering nog niet optimaal is en dat samenwerking niet vanzelf gaat. Het uitbreiden van het preventieve aanbod past binnen de eerder genoemde uitgangspunten: goede algemene en toegankelijke voorzieningen, het normaliseren en versterken van de pedagogische infrastructuur en vraaggericht en integraal werken.

Wie zijn hierbij betrokken?

OK-coaches, aanbieders preventief aanbod, jeugdgezondheidszorg, ouders, kinderen en jongeren.

Wat gaan we doen?

Ouders beter informeren waar ze terecht kunnen

Ouders kunnen bij zoveel verschillende professionals terecht dat ze aangeven de weg niet goed te kunnen vinden. Het uitgangspunt in Diemen is: je kiest de weg die jou het meeste aanspreekt. Maar die verschillende routes moeten natuurlijk wel duidelijk zijn. We gaan hierover in gesprek met kinderen en jongeren, ouders en professionals: Hoe kan dit duidelijker worden? Is er een lichte versie van een wijkteam nodig of een ander centraal vraagpunt?

Netwerplek voor ouders

Ouders hebben aangegeven dat ze behoefte hebben aan een laagdrempelige plek om tips en adviezen te krijgen en hun netwerk met andere ouders te vergroten. Zo kan de eigen kracht van ouders aangeboord worden zonder dat er meteen een professional bij betrokken is. Ook gaven ouders aan dat ze zelf dingen willen oppakken. Binnen Diemen bestaat Homestart en de spelinloop waar ouders elkaar kunnen tegenkomen. Deze voorzieningen voorzien blijkbaar niet voor alle ouders in een behoefte. Tijdens de laatste bijeenkomst met professionals werd een mama- en of papacafé geopperd. Deze suggestie nemen we ook mee. We gaan met ouders van kinderen van verschillende leeftijden in overleg over wat ouders precies nodig hebben. Op basis daarvan kijken we of de communicatie over de huidige voorzieningen moet worden verbeterd, of de huidige voorzieningen kunnen worden aangepast of dat ander aanbod nodig is om het opvoedkundig klimaat van ouders te versterken.

Aansluiten van preventief aanbod

Het preventieve aanbod rond opvoeden en opgroeien organiseren we in Diemen vraaggericht en komt steeds beter van de grond. Er is een goed aanbod en er is meer samenhang in het aanbod van voorzieningen. We gaan met de partners van het preventieve aanbod in overleg of vraag en aanbod voldoende op elkaar aansluiten. Daarbij gaat het ook over collectieve preventie, zoals de activiteiten die worden aangeboden via de Gezonde School van de GGD. Ook wordt aandacht besteed aan de toeleiding van ouders en kinderen naar dit aanbod. Daarnaast bekijken we of we het aanbod kunnen laten aansluiten op de profielen zoals die in 2018 van kracht worden voor de specialistische jeugdhulp en of we daar preventief aanbod missen voor specifieke problemen.

Eigen bijdrage preventief aanbod evalueren

Op dit moment wordt er voor diverse preventieve voorzieningen een bijdrage van ouders gevraagd. Destijds hebben we dat ingevoerd in overleg met de OK-coaches en andere partners. De overweging was dat ouders hierdoor bewuster zouden deelnemen. Inmiddels lijkt het tegenstrijdig om voor preventief aanbod wel een eigen bijdrage te vragen en voor ander aanbod niet. We gaan in overleg met de OK-coaches bekijken of dit beleid moet worden afgeschaft.

Meer ruimte voor OK-coaches

De inzet van de OK-coaches op alle basisscholen is een goede vorm van ambulante ondersteuning voor kinderen en jongeren en ouders. Steeds meer vragen bereiken de OK-coaches. In 2017 gaan we bekijken hoe we de functie van de OK-coach in Diemen kunnen versterken en of er meer formatie nodig is. Indien uitbreiding nodig is, faciliteren we die.

Voldoende specialisme aan de voorkant

Het beroep op specialistische jeugdhulp is nog steeds hetzelfde, ook sinds de inzet van de OK-coaches. In overleg met de betrokken partners gaan we kijken of er voldoende expertise beschikbaar is in de huidige functies of dat er aanvullende expertise nodig is in de vorm van een specialisme, zoals bijvoorbeeld een psycholoog. Indien specialisme nodig is, starten we een pilot met als doel specialisme 'naar de voorkant te halen'.

Nulmeting met betrouwbare cijfers

Nog niet op alle onderdelen hebben we betrouwbare cijfers of zijn deze goed te vergelijken met cijfers uit het verleden. Een betrouwbare nulmeting moet worden opgebouwd zodat vanaf 2018 betere analyses mogelijk zijn.

Weten, meten en sturen

De indicatoren die we stellen om te bepalen of doelen behaald worden zijn:

- Het gebruik van specialistische jeugdhulp.
- Aantal ouders en jeugdigen dat deelneemt aan preventief aanbod.
- Aantal contacten van ouders en kinderen met OK-coaches.
- Aantal doorverwijzingen van OK coaches.

Dit wordt als volgt gemonitord:

- Jaarlijks cijfers vergelijken van het gebruik specialistische Jeugdhulp.
- Jaarlijkse uitdraai van het registratiesysteem van de OK coaches (RIS).
- Onderzoek cliënttevredenheid door OK coaches.
- Twee jaarlijks voeren van een panelgesprek met een vijftal ouders.

Prioriteit 4

We zorgen voor effectieve samenhang

Diemen wil de zorg rondom kinderen en jongeren en het gezin in samenhang uitvoeren. Zo ontstaan mogelijkheden om gezinnen echt te ondersteunen bij het oplossen van problemen. Het gaat daarbij niet alleen om samenwerking tussen de professionals maar ook om samenwerking tussen gemeentelijke afdelingen, zoals leerplicht, Wmo en sociale zaken.

Waarom doen we dit?

We gaan uit van het principe: één gezin, één plan, één regisseur, vooral bij complexe problematiek. De hulpvraag van het gezin en de specifieke behoefte van een gezin staan centraal. Door ondersteuning in samenhang uit te voeren, kunnen we daadwerkelijk het verschil maken voor het

gezin. In hoofdstuk 5 hebben we geconstateerd dat er nog te weinig integraal volgens het principe 'één gezin, één plan, één regisseur' wordt gewerkt en dat samenwerken bij enkelvoudige problemen niet vanzelf gaat. Daarnaast hebben ouders uitgesproken dat ze het lastig vinden om de weg te vinden als ze ondersteuning nodig hebben. Het versterken van de samenhang past binnen de eerder genoemde uitgangspunten: vraaggericht en integraal en 'een gezin, een plan, een regisseur'.

Wie zijn hierbij betrokken?

Brede Hoed Netwerk, OK-coaches, Brede Hoed Team, leerplichtambtenaren, Team sociale zaken, Team Wmo, huisartsen, POH-ers jeugd, de gecertificeerde instellingen.

Wat gaan we doen?

Platform voor professionals

Tijdens de bijeenkomsten hebben professionals aangegeven behoefte te hebben om elkaar te ontmoeten. Professionals zoeken naar een omgeving waar ze met elkaar kunnen sparren over een nieuwe aanpak of over een kind dat bij hen in begeleiding is. Maar ze willen ook op de hoogte zijn over welke training wanneer start. Met partners onderzoeken we welke mogelijkheden er zijn om in deze behoefte te voorzien.

Casusoverleg voor kinderen en jongeren met kleine problemen

Verschillende professionals hebben tijdens de startbijeenkomst aangegeven behoefte te hebben aan voortdurende kennisuitwisseling, een plek om signalen te kunnen uitwisselen en te zorgen dat deze signalen ook worden opgepakt en een vorm van casuïstiekoverleg over kinderen en jongeren met kleine problemen. Zo worden vastlopende casussen altijd opgelost. Duidelijk is dat samenwerking tussen partners nog meer versterkt kan worden voor kinderen met kleine problemen. De invoering van de nieuwe verwijzindex, Multisignaal, kan daar wellicht een bijdrage aan leveren. Conclusie voor nu is dat het Brede Hoed Netwerk niet volstaat. Een kansrijke optie voor een oplossing zou een 'wijkteam light' kunnen zijn. In overleg met partners wordt deze optie verkend. In de doorontwikkeling van de klantbenadering in het sociaal domein wordt dit punt uitgewerkt.

Samenwerking met professionals

De samenwerking rondom gezinnen met complexe problematiek met het Brede Hoed Team gaat steeds beter. Dat geldt niet alleen voor de samenwerking met de partners van het Brede Hoed Netwerk, maar ook voor de gemeentelijke teams. Uit casussen blijkt dat veel gezinnen problemen hebben met de basisbehoeften armoede, schulden of gebrekkige huisvesting. Bij een combinatie van problemen binnen een gezin is de samenwerking voor verbetering vatbaar. Deze basale problemen moeten eerst opgelost worden voordat het gezin kan beginnen aan begeleiding rond opvoeding, participatie en werk. Met de gemeentelijke teams bekijken we hoe de samenwerking kan worden versterkt.

Partners van het Brede Hoed Netwerk hebben aangegeven nog steeds niet voldoende duidelijk te hebben wanneer zij casussen kunnen overdragen aan het Brede Hoed Team. Niet altijd kunnen zij casussen kwijt waarbij sprake is van problemen op meerdere levensgebieden. Verder kan de samenwerking tussen het Brede Hoed Team en de huisartsen beter. Het afstemmen met de huisarts is nog geen vanzelfsprekendheid maar wel gewenst en nodig. Met de huisartsen worden aanvullende afspraken gemaakt om de samenwerking te verstevigen.

Ook het afschalen van casussen - als gezinnen geen intensieve ondersteuning meer nodig hebben - door het Brede Hoed Team is nog een aandachtspunt. Er worden weinig gezinnen overgedragen van het Brede Hoed Team naar het Brede Hoed Netwerk en de jeugdconsulent. Een deel van deze gezinnen heeft behoefte aan nazorg en/of mogelijk behoefte aan duurzame ondersteuning. In overleg met de coördinator van het Brede Hoed Team wordt gekeken hoe casussen in 2017 en 2018

kunnen worden overgedragen naar het Brede Hoed Netwerk of de jeugdconsulent en wat daarvoor nodig is.

De samenwerking tussen de gemeentelijke teams kan nog verder verbeterd worden, het is belangrijk dat problemen van kinderen, jongeren en ouders worden opgelost. In de casussen die in het Brede Hoed Netwerk naar voren komen blijkt dat veel gezinnen problemen hebben met de basisbehoeften: armoede, schulden of gebrekkige huisvesting. Dit veroorzaakt stress waardoor de zelfredzaamheid verder afneemt. Deze basale problemen moeten eerst opgelost worden voordat mensen openstaan voor begeleiding rond opvoeding, participatie en werk. Klanten zijn niet altijd in staat om zelfstandig de weg te vinden in het web van gemeentelijke (en landelijke) regelingen. Onze werkwijze is complex voor inwoners die het minst zijn toegerust om hier goed mee om te gaan. Met een afwijzing vanuit de gemeente heeft de klant niet altijd een oplossing voor zijn probleem. En soms kan het gewenste effect ook op andere wijze worden bereikt.

Weten, meten en sturen

De indicatoren die we stellen om te bepalen of doelen behaald worden zijn:

- Tevredenheid over samenwerking binnen het netwerk.
- Goede voorbeelden van overdrachten (op – en afschalen) van BHT en BHN en huisartsen/POH.
- Opvolging van signalen.

Dit wordt als volgt gemonitord:

- Jaarlijks casuonderzoek zowel lichte als zware problematiek.
- Tweejaarlijkse evaluatie met de partners van het Brede Hoed Netwerk.
- Goede voorbeelden van samenwerking met en tussen partners.

Prioriteit 5

Er komt meer ruimte voor participatie van kinderen en jongeren

We vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren in Diemen opgroeien tot zelfstandige volwassenen die hun weg vinden in de maatschappij. We vinden het ook belangrijk dat ze meedoen en een stem hebben in het beleid en de uitvoering. Daarom gaan we meer ruimte geven aan hun inbreng. Ook gaan we ze stimuleren om zelf activiteiten op te pakken.

Waarom doen we dit?

Zoals in hoofdstuk 5 staat, hebben jongeren aangegeven actief te willen zijn en elkaar te willen ontmoeten. De gemeente is erbij gebaat als kinderen en jongeren willen meedenken over wat goed is in Diemen. Het beleid en de inzet zijn immers voor hen bedoeld. Als jongeren zelf dingen oppakken en activiteiten mee organiseren, weten we zeker dat de activiteiten beter aansluiten bij hun behoeften. Dit sluit aan bij het versterken van de eigen kracht en de sociale omgeving en bij de leefwereld van kinderen.

Wat gaan we doen?

Vrijtijdsbesteding voor 12 +

Uit de gespreksronde blijkt dat er behoefte is aan vrijtijdsbesteding voor kinderen van 12 jaar en ouder. Vooral plekken waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten, worden gemist. De ideeën over activiteiten en plekken verschillen sterk. Daarom heeft de Jongerenraad begin 2017 een enquête uitgezet over de wensen van jongeren. Op basis van de opbrengsten wordt bekeken welke afspraken gemaakt kunnen worden met jongeren en partners om vrijtijdsbesteding voor 12+ te optimaliseren.

Meer publiciteit voor jongerenparticipatie

Een aantal jongeren heeft aangegeven bereid te zijn om zelf mee te helpen om activiteiten op te zetten. Bij Stichting Welzijn Diemen bestaat deze mogelijkheid al. Jongeren van 12 jaar en ouder worden begeleid door een jongerenwerker om zelf activiteiten, workshops of maatschappelijke initiatieven op te zetten. Hierbij neemt het jongerenwerk een coachende rol in. We gaan dit onderdeel van het jongerenwerk beter onder de aandacht brengen bij jongeren in Diemen.

Intensief kinderwerker structureel

Voor jongere kinderen is het niet altijd even vanzelfsprekend dat ze kunnen meedoen. Voor deelname aan naschoolse activiteiten worden kinderen naar naschoolse workshops toegeleid zodat zij hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. Hierbij speelt de intensief kinderwerker van Stichting Welzijn Diemen een belangrijke rol. In 2016 is de pilot met de intensief kinderwerker gestart. Zij brengt in kaart welke kinderen nog niet sporten. Met de ouders van deze kinderen wordt contact opgenomen om te vragen of ze mogen deelnemen aan de maatschappelijke projecten, het verlengstuk van talentontwikkeling. Indien een kind sporten nog niet leuk vindt, kunnen de kinderen meedoen aan de andere workshops, zodat ze wel in beeld blijven bij het preventieve aanbod. Op die manier komt een groep kinderen in beeld die anders niet in beeld zou zijn. Voorstel is om de inzet van de intensief kinderwerker structureel te maken, hiervoor zijn middelen beschikbaar binnen het preventief jeugdbeleid.

Iedereen moet kunnen meedoen

Het is belangrijk dat iedereen kan meedoen ongeacht achtergrond, financiële middelen of beperking. Vanuit het armoedebeleid kunnen er diverse activiteiten worden ondersteund door bijzondere bijstand. Ook zijn er diverse mogelijkheden voor ouders die tot 140% van het minimumloon ontvangen. We merken dat er steeds meer kinderen zijn met gedragsproblemen waarbij verenigingen niet altijd in staat zijn om de juiste begeleiding te bieden. Die kinderen moeten gebruik maken van een dure voorziening. Er zijn afspraken gemaakt met Stichting Welzijn Diemen over deze kinderen. Zo is het mogelijk om de buurtsportcoaches/intensief kinderwerker in te zetten om het kind te begeleiden bij een sportvereniging. Het uiteindelijke doel is om de trainers van de diverse sportverenigingen te leren omgaan met kinderen met een beperking of gedragsproblemen. Komende periode worden nadere afspraken gemaakt met de buurtsportcoaches/intensief kinderwerker, de jeugdconsulent en (sport)verenigingen, zodat meer kinderen binnen het reguliere aanbod kunnen meedoen.

Kinderzomerspelen

Ieder jaar organiseert Stichting Welzijn Diemen de Kinderzomerspelen. Op dit moment zijn de Kinderzomerspelen een evenement op zichzelf. De kinderen die deelnemen aan de activiteiten zijn niet per definitie de kinderen die tot de (kwetsbare) doelgroep behoren. Een groot aantal overigens wel: vanuit het armoedebeleid krijgen de kinderen van ouders in de bijstand toegangskarten toegestuurd. Voorstel is om in 2017 met een aantal professionals en kinderen te kijken of de huidige opzet van de Kinderzomerspelen nog aansluit op de behoefte van de kinderen.

Betere aanpak jeugdoverlast

In het najaar van 2016 is de Stichting Aanpak Overlast Amsterdam tijdelijk ingezet om jeugdoverlast tegen te gaan. In 2017 wordt deze inzet geëvalueerd. Dit is onderdeel van een grotere evaluatie van de aanpak op jeugdoverlast. Er wordt niet alleen gekeken naar de rol van straatcoaches en gezinsbezoeker, maar ook naar de rol van de jongerenwerker in dit geheel. Het protocol Diemer Groepsaanpak biedt de basis voor de evaluatie. Hierin staat wie welke rol heeft bij jeugdoverlast. In het verlengde daarvan wordt ook gekeken naar de activiteiten voor de jongeren die vaak op straat zijn. Sinds de stichting actief is, zijn de activiteiten voor de 16+ jongeren weer opgestart. Deze activiteiten worden in 2017 als pilot uitgevoerd. Uit de evaluatie zal blijken of deze activiteiten structureel moeten worden.

Participatie van kinderen en jongeren in Diemen

Tijdens de vorige periode van het jeugdbeleid werd geconstateerd dat er weinig participatie was van jeugd en ouders binnen het beleid. Daar zijn stappen in gemaakt in de vorm van de jongerenraad en de kinderraad. Ouders worden af toe benaderd om hun ervaringen te delen, maar hebben geen structurele rol. Wat gaan we hier aan doen? De jongerenraad wordt sinds 2016 begeleid door de gemeente (afdeling Samenleving) om hen nog beter op de hoogte te brengen welke onderwerpen op de agenda staan binnen de gemeente. In 2017 wordt ook de verbinding gelegd met de kinderraad. De rol en taken van de kinderraad worden komende periode verder uitgewerkt. Voorwaarde om ideeën ook daadwerkelijk uit te werken en uit te voeren, is dat er een budget ter beschikking wordt gesteld.

Weten, meten en sturen

De indicatoren die we stellen om te bepalen of doelen behaald worden zijn:

- Aantal activiteiten voor 12+.
- Opkomst-bereik van de doelgroep.
- Tevredenheid over de activiteiten.
- Aantal activiteiten door jongeren zelf geïnitieerd.
- Aantal activiteiten waar jongeren hebben meegedaan/meegedacht
- Mate van overlast door jongeren.
- % kinderen met gedrags- en/of fysieke problemen en of financiële belemmeringen die begeleid/toegeleid wordt naar een sportvereniging

Dit wordt als volgt gemonitord:

- Tweejaarlijkse panelgesprekken met jongeren.
- Rapportage van kinderraad, jongerenraad en Stichting Welzijn Diemen.
- Gebruik van sport- en jeugdfonds.

Prioriteit 6

We organiseren specialistische jeugdhulp dichtbij

De specialistische jeugdhulp is nog niet vraaggericht georganiseerd. Diemen gaat het systeem van specialistisch aanbod kantelen zodat de vraag centraal komt te staan.

Waarom doen we dit?

We willen dat gezinnen met complexe problemen snel en goed geholpen worden. De ondersteuningsbehoefte van het gezin stellen we centraal. Als er specialistische jeugdhulp nodig is, maken we afspraken over de doelen en de gewenste resultaten. Hiermee sluiten we aan bij de leefwereld van kinderen en ouders en zorgen we ervoor dat het gezin na ondersteuning weer zelf door kan.

Wie zijn hierbij betrokken?

De jeugdconsulenten, het Brede Hoed Team, de gecertificeerde instellingen en andere verwijzers zoals huisartsen en jeugdartsen, alle gecontracteerde jeugdhulpaanbieders.

Wat gaan we doen?

Specialistische jeugdhulp integraal organiseren

Bij het inzetten van specialistische jeugdhulp lopen we tegen een aantal grenzen aan. Het huidige systeem is onoverzichtelijk en op aanbod georganiseerd. Producten worden los van elkaar ingezet

- KINDEREN HEBBEN OOK EEN STEM -

binnen het gezin. We gaan vanaf 2018 de ondersteuning en zorg regionaal (samen met dertien gemeenten) anders en efficiënter organiseren. We gaan kantelen naar een systeem waarin de ondersteuningsbehoefte van het gezin centraal staat en waarin we afspraken maken over de doelen en gewenste resultaten. De nieuwe strategie richt zich niet alleen op de specialistische jeugdhulp maar legt een koppeling met andere relevante domeinen, zoals het onderwijs, de Wmo en participatie. We kijken naar de ondersteuningsbehoefte van het hele gezin op alle leefdomeinen. Hoe is de woonsituatie? Zijn er schulden? Is er sprake van werkloosheid? Zijn er problemen op school? Zijn er psychiatrische problemen bij gezinsleden? Het gezin stelt een integraal plan op en wordt daarbij waar nodig en op maat ondersteund door het Brede Hoed Team. Net als in de huidige situatie wordt hiervan afgeweken als de veiligheid van kinderen in het geding is. Om dit mogelijk te maken, gaan we werken met perspectiefplannen, ondersteuningsprofielen en intensiteiten.

Trainen van jeugdconsulenten en medewerkers van het Brede Hoed Team

De inkoop van zorg is nagenoeg afgerond. De jeugdconsulenten van het team Wmo en de medewerkers van het Brede Hoed Team bereiden we voor op de nieuwe manier van werken vanaf 2018. Voor de medewerkers komen er modules beschikbaar die naar behoefte kunnen worden gevolgd. Verder zorgen we dat deze professionals de ruimte krijgen om samen met aanbieders van specialistische jeugdhulp te oefenen met de nieuwe manier van werken.

Overleg met jeugdarts, huisartsen en de praktijkondersteuners jeugd

Over de nieuwe aanpak gaan we overleggen met de jeugdartsen, huisartsen en de praktijkondersteuners (POH) jeugd. We willen graag afspraken maken over hoe specialistische jeugdhulp erbij gehaald kan worden. We zoeken daarbij naar manieren om de artsen en POH- jeugd te ondersteunen om volgens de nieuwe inkoopstrategie met perspectiefplan te gaan werken. We kunnen elkaar vinden in het belang van goede zorg voor kinderen, jongeren en de ouders.

Weten, meten en sturen

De indicatoren die we stellen om te bepalen of doelen behaald worden zijn:

- Cliënttevredenheid: de mate waarin de kinderen, jongeren en of ouders het effect van de hulp als voldoende/positief ervaren/ beoordelen.
- Uitval: de mate waarin kinderen, jongeren en ouders uitvallen in een hulpverleningssituatie.
- Doelrealisatie: de mate waarin doelen worden behaald in een hulpverleningssituatie.

Dit wordt als volgt gemonitord:

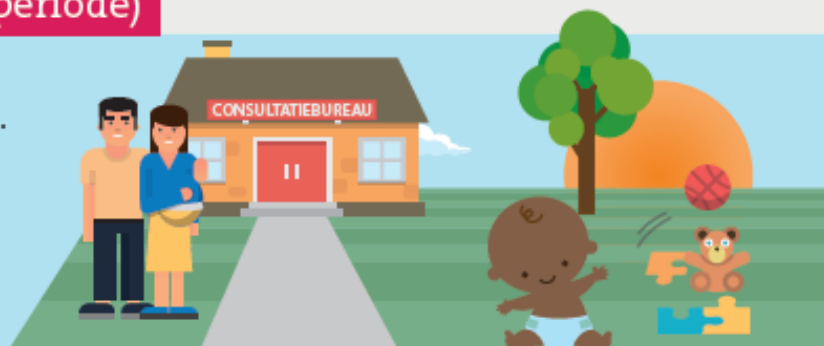
- Regionaal kwaliteitssysteem samen met de dertien gemeenten uit de regio Zaanstreek – Waterland en Amsterdam – Amstelland.

7. Wat gebeurt er al in Diemen?

Naast de prioriteiten in deze nota gaat Diemen verder met het huidige beleid. De focus ligt op het behouden en verbeteren van de opgebouwde kwaliteit. Hieronder een overzicht van wat er al is.

0-5 jaar (voorschoolse periode)

Kinderen worden gestimuleerd om te spelen, leren, ontwikkelen. Ouders kunnen daarbij tips en advies krijgen.

Jeugdgezondheidszorg
wegen en meten, vaccinaties, vragen over verzorging, gedrag en opvoeding

Voorschoolse educatie
stimuleren van taal en ontwikkeling van peuters, voorleesexpress, VVE en doorgaande lijn

Preventie & opvoed- en opgroeiondersteuning
spelinloop, peuterworkshops en opvoedondersteuning

4-12 jaar (basisonderwijs)

Kinderen worden gestimuleerd om gezond op te groeien en zich te ontwikkelen.

Gezondheid
gezondheidsonderzoek 5 en 10 jarige, voorlichting seksualiteit en middelen gebruik en één voedingsbeleid

Talentontwikkeling
naschools (sport)aanbod, kinder en tienerwerk en kinderraad

Preventie & opvoed- en opgroeiondersteuning
kinderkringen, weerbaarheidstrainingen, ondersteuning bij echtscheiding

12-23 jaar (vervolg onderwijs)

Jongeren worden gestimuleerd om te participeren.

Gezondheid
ijj en je gezondheid, gezondheidsonderzoek in 2e en 4e klas

Talentontwikkeling
jongerenraad, naschools aanbod, vrijetijdsbesteding en jongerenwerk

Preventie & opvoed- en opgroeiondersteuning
School's Cool, puberkring en onderweg naar het VO

Ouder- en kindcoach 0-5 jaar
voor hulp bij vragen over
gedrag en opvoeding

Ouder- en kindcoach
4-12 jaar
voor hulp bij vragen over
gedrag en opvoeding

Onderwijsvoorzieningen
passend onderwijs, leerlingen-
vervoer, bewegingsonderwijs
en leerplicht

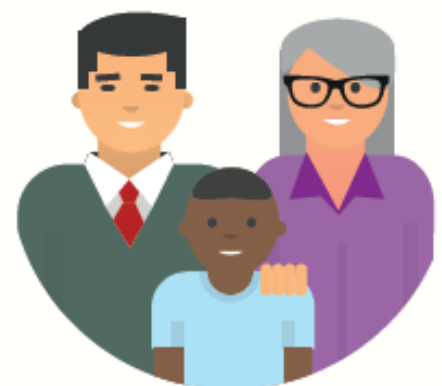

(leer)loopbaan
leerplicht, startkwalificatie,
jongerenconsulent en
toeleiding naar werk

Als er meer nodig is:

Brede Hoed Team
biedt zorg en ondersteuning aan
huishoudens met complexe
problemen op meerdere leefgebieden.

Specialistisch aanbod
als lichte hulp niet genoeg is,
is er soms meer nodig in de vorm
van specialistische jeugdhulp.

8. Wat gebeurt er op andere beleidsterreinen?

Er zijn verschillende beleidsterreinen waar jeugd een rol speelt. Deze domeinen worden kort toelicht.

Onderwijshuisvesting

Goed onderwijs is belangrijk voor de talentontwikkeling van ieder kind in onze gemeente. Bij goed onderwijs horen ook goede schoolgebouwen die passend zijn voor het aantal leerlingen, een goede technische staat hebben en aansluiten bij de onderwijsconcepten van de scholen. De afgelopen jaren heeft de gemeente Diemen veel geïnvesteerd in haar schoolgebouwen, om zo passende leer- en werkomgevingen te creëren. Brede School De Meridiaan en Brede School De Noorderbreedte hebben hun deuren geopend, de Octopus en de Sint-Petrusschool zijn gerenoveerd en aangebouwd. Ook is de nieuwbouw voor de Kersenboom volop in ontwikkeling en wordt naar verwachting in 2018 wordt opgeleverd.

De komende jaren zal de gemeente Diemen van 26.000 naar 35.000 inwoners groeien. Deze groei komt met name door de ontwikkeling van Bergwijkpark. Dit vraagt wat van de scholen in Diemen Zuid. Zijn deze scholen nog in goede conditie om een nieuwe stroom leerlingen op te vangen. In maart 2017 is door de gemeenteraad besloten om De Venser, onder een nieuwe naam, te verplaatsen naar Bergwijkpark. Het streven is om de nieuwe school in augustus 2020 te openen. Hierbij is het uitgangspunt: het creëren van een goed schoolgebouw passend bij de ideale leer- en werkomgeving van de toekomstige kinderen en het onderwijsteam.

Sport

Vanuit de visie dat sport en bewegen een integraal onderdeel vormen van een gezonde en sociale samenleving, wil Diemen haar inwoners een leven lang de mogelijkheid bieden tot sport, bewegen en een actieve levensstijl. Veel Diemenaren zijn prima in staat om op eigen gelegenheid deel te nemen aan sport en er een actieve levensstijl op na te houden. Zij hebben hierbij de hulp van de gemeente niet nodig. Vanuit een onderlinge samenwerking wil de gemeente bijspringen in die gevallen dat sporten en bewegen minder vanzelfsprekend is. In de sportnota 2016-2020 staat waar Diemen de komende jaren in investeert als het gaat om kinderen en jongeren. Zo wordt onder andere geïnvesteerd in minder overgewicht bij kinderen en jongeren door sport en bewegen, actieve schoolpleinen, vakdocenten lichamelijke opvoeding, schoolzwemmen, schoolspordagen en de buurtsportcoach.

Speelruimten

Buiten spelen is van groot belang voor de fysieke en sociaal pedagogische ontwikkeling van kinderen. Het speelruimtebeleid 'Buiten spelen' (2012) richt zich op het samenspel van kinderen in de (buiten)speelruimten en heeft als doel ontmoeting tussen kinderen te stimuleren. Het komende jaar wordt het huidige speelruimtebeleid geactualiseerd. De wens is om een brede, integrale benadering te hanteren, die aansluit op de beleidsterreinen jeugd, sport en gezondheid.

Verkeersveiligheid

Tijdens de gesprekken van Stichting Alexander spraken de kinderen en jongeren en ook ouders meermaals hun zorgen uit over de verkeersveiligheid in Diemen. Dit is afgelopen jaren ook vaker door de kinderraad genoemd. Verschillende kruispunten en andere plekken (bijvoorbeeld station Diemen Zuid) blijken onveilige plekken vanwege het snelle verkeer en het onoverzichtelijke straatbeeld. Er zal met de collega's van verkeer gekeken worden welke verbeteringen aangebracht kunnen worden op die locaties. Er zijn ook verschillende plekken genoemd waar het 's avonds onprettig is om (alleen) te lopen of plekken waar regelmatig hangjongeren aanwezig zijn waardoor kinderen zich niet veilig voelen. Ook voor deze locaties zal met de afdeling Ruimtelijke Ordening en de straatcoaches gekeken worden hoe de situatie verbeterd kan worden.

Radicalisering

Binnen de gemeente Diemen zijn verschillende functionarissen getraind om oog te hebben voor signalen die op radicalisering zouden kunnen duiden. Zo zijn medewerkers van sociale zaken, leerplicht en het Brede Hoed Team getraind. Voor Diemen loont het niet om een compleet team te laten specialiseren in radicalisering. De gemeente Amsterdam heeft een dergelijk team en kan altijd worden geconsulteerd in geval van twijfel. Eind 2016 heeft er een eerste kennismaking plaatsgevonden tussen het team van Amsterdam en de uitvoerders van Diemen.

LHBT

Met het LHBT-beleid wil Diemen een impuls geven aan veiligheid, acceptatie en zichtbaarheid van LHBT+'s. LHBT staat voor: lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender. LHBT+ is een bespreekbaar onderwerp onder jongeren (0-18 jaar) in Diemen. Om dit te bereiken, is in de LHBT-notitie 'Regenboogagenda Diemen LHBT+ beleid 2017-2020' een aantal acties op het gebied van jeugd opgenomen, zoals voorlichting geven op basisscholen, het informeren van middelbare scholen, het meedenken van het jongerenwerk (SWD) over hoe binnen de activiteiten van het jongerenwerk aandacht aan seksuele geaardheid en genderdiversiteit gegeven kan worden en het betrekken van LHBT+ jongeren bij de (uitvoering van) beleid.

Wmo

In het meerjarenbeleidsplan Wmo 2016 – 2019 is aangegeven dat de organisatie Veilig Thuis verder wordt doorontwikkeld tot expertisecentrum. Zo wordt de kennis dichterbij het lokale veld en de inwoners gebracht. In 2016 is het preventieplan huiselijk geweld en kindermishandeling vastgesteld. Daarnaast wordt in het plan aandacht gevraagd voor overbelaste mantelzorgers, wat ook bij kinderen en jongeren kan spelen.

Armoedebeleid

In de beleidsnota 'Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019' ligt de focus op het verstevigen van bestaande regelingen en de invoering van nieuwe maatregelen op het gebied van lokale inkomensondersteuning. Speciale aandacht hebben eenoudergezinnen met een laag inkomen. Maatschappelijk niet mee kunnen doen, sociale uitsluiting, eenzaamheid en weinig geld of werk hebben (en zich hiervoor schamen) staan vaak niet los van elkaar. Het zijn omstandigheden die op elkaar ingrijpen. Vaak hebben mensen hulp nodig om de armoedespiraal te doorbreken. In Diemen heeft ongeveer 15% van de inwoners het niet breed.

De uitdaging bij armoedebestrijding is breder dan alleen maar het verstrekken van financiële ondersteuning. Naast hulp bij het vinden van werk en het oplossen van financiële problemen is tijdelijke ondersteuning om ook maatschappelijk mee te kunnen doen net zo belangrijk. Kortom, armoedebestrijding is maatwerk en vergt een integrale aanpak. In het Inkomensondersteunend armoedebeleid 2016-2019 zijn nieuwe financiële maatregelen voorgesteld en bestaande maatregelen uitgebreid waarmee we inwoners uit Diemen (en hun kinderen) met een smalle beurs meer financiële armslag bieden. Vanaf 2017 is als pilot een samenwerking met het Jeugd sport en cultuurfonds van start gegaan. Tenslotte wordt een impuls gegeven aan communicatie over de inkomensondersteunende voorzieningen van de gemeente.

Participatiewet

Met ons beleid gebaseerd op de Participatiewet ondersteunen wij werkeloze jongeren bij het terugkeren naar school of studie. Daarnaast zetten we een jongerenconsulent in om jongeren te ondersteunen als zij willen werken. We begeleiden ze richting een leer-en-werktraject of een reguliere baan. We hebben de mogelijkheid deze jongeren korte cursussen aan te bieden om vaardigheden te leren, zodat zij ook daadwerkelijk kunnen gaan werken.

Vanuit de aanpak jeugdwerkloosheid 'samen naar een werkende toekomst' wordt ingezet op een preventieve en sluitende aanpak voor een kwetsbare groep jongeren, namelijk jongeren in het

laatste schooljaar van het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs. In samenwerking met Amsterdamse jobcoaches en onze jongerencoach wordt, indien nodig, op basis van het uitstroomadvies aanbod ingezet van de Participatiewet beschut werk of de Wmo.

Visie op de klantbenadering

In de visie op de klantbenadering (2012) is de basis gelegd waarmee we de dienstverlening binnen het sociaal domein hebben vormgegeven. Op dit moment wordt de balans opgemaakt. Slagen we erin om vragen van inwoners op een goede manier te beantwoorden? Hoe is de visie op de klantbenadering geland in de praktijk? Waar staan we met de drie gemeentelijke teams (Brede Hoed Team, Team Wmo, Team Sociale Zaken) en op welke manier is het netwerk betrokken bij de visie op de klantbenadering? In het komende jaar maken we een doorontwikkeling en kijken we welke slagen we kunnen maken om inwoners die problemen ervaren bij het participeren in de samenleving nog beter in staat te stellen om mee te kunnen doen.

Huisvesting jongeren

De gemeente wil de kansen voor Diemense jongeren (vaak starters) vergroten. Juist deze groep is belangrijk om een levendige gemeente te kunnen zijn. Het gaat vooral om de jongeren die nog thuis wonen en om starters met een redelijk inkomen.

In 2017 wordt er gewerkt aan een nieuwe woonvisie voor de gemeente Diemen. In dit proces wordt ook de jongerenraad betrokken.

9. Hoe wordt het beleid gemonitord?

Door gegevens slim te combineren, ontwikkelen we een ‘staat van de jeugd in Diemen’. Dit gebruiken we komende jaren om het beleid door te ontwikkelen.

Met deze nota willen we een nieuwe manier van monitoring introduceren. Er worden momenteel veel gegevens verzameld, denk aan de gezondheidsmonitor, cliëntervaringsonderzoeken, gebruiksindicatoren van jeugdhulp. Door gegevens slim te combineren en te clusteren, willen we een overzichtelijk geheel ontwikkelen die ‘de staat van de jeugd’ in Diemen weergeeft. Verschillende indicatoren om te meten hoe het met de jeugd van Diemen gaat, worden daarin meegenomen. Door te starten met een nulmeting in 2017 kunnen we in de vervolgjaren de ontwikkelingen in de gaten houden en de trends vergelijken. Ambitie is om sneller en gericht ons beleid bij te sturen wanneer uit de gegevens blijkt dat prioriteiten anders moeten worden gelegd.

Naast deze monitoring blijven de prestatie indicatoren zoals opgenomen in de begroting ook van toepassing.

Wat gaan we doen?

1. Een nulmeting en het monitoren van doelen van ons jeugdbeleid

We ontwikkelen een nulmeting op basis van de beschikbare gegevens. Basisgegevens als educatie, gebruik jeugdhulp en regelingen worden daarin verwerkt. We kijken of we deze gegevens wijkgericht kunnen vertalen zodat we sneller kunnen signaleren welke wijk extra aandacht en inzet nodig heeft. Deze cijfers vormen aanleiding voor een gesprek met onze partners. Die dialoog is essentieel om ervaring te delen en door te ontwikkelen. Elk jaar vergelijken we de gegevens van het jaar daarvoor om de ontwikkeling van de jeugd in beeld te houden. Waar nodig, kunnen we onze beleidsinzet bijsturen.

2. Oefenen en data combineren

De technische mogelijkheden groeien. Door systemen en informatiebronnen te koppelen, kan aan de hand van gerichte vragen informatie worden samengebracht. Data kan op wijkniveau beschikbaar worden gesteld. De mogelijkheden worden de komende periode, met de samenwerkingspartners voor de jeugd, verkend. Dit kan op verschillende manieren. Een voorbeeld van een onderzoeksvraag is: is er een verband tussen mensen in schuldhulp en huiselijk geweld? Maar ook actiegericht: welke wijk verdient specifieke aandacht als het gaat om gezondheid, ontmoeting, of beweging?

10. Wat is het financiële plaatje?

Kijk hier hoe het jeugd beleid jaarlijks wordt gefinancierd.

Wat gaat het kosten

De gemeente Diemen ontvangt rijksmiddelen voor de verschillende taken binnen het jeugd beleid, onderwijsachterstandenbeleid, preventieve jeugd beleid en jeugd gezondheidszorg en vanaf 2015 ook middelen voor de taken jeugdzorg binnen het sociaal domein.

Uitgangspunt bij de financiering van de nieuwe taken binnen de jeugdzorg is dat de rijksmiddelen toereikend moet zijn voor de nieuwe taken. In zowel 2015 als in 2016 is gebleken dat de middelen voor de jeugdzorg niet toereikend zijn voor de bekostiging van alle ingezette jeugdhulp en ambulante ondersteuning zoals de OK coaches e het Brede Hoed Team. De uitgaven passen wel binnen de totale uitkering van het sociaal domein, maar vormen ook voor de komende jaren een financieel risico.

Onderstaande tabel bevat een overzicht van de jeugdgerelateerde budgetten. Binnen deze budgetten is in principe ruimte om de plannen en acties in dit plan te bekostigen. Er blijft echter een risico op overschrijding op de specialistische jeugdhulp als de verwachte kostenbesparing door de verschuiving van minder specialistisch naar meer ambulante ondersteuning niet haalbaar blijkt. Mocht dat aan de orde zijn dan zal in dat kader nader bezien moeten worden of en in hoeverre voor de in deze notitie voorgestelde prioriteiten financiële ruimte is.

Concept Meerjarenbegroting 2017 - 2020				
LASTEN	2017	2018	2019	2020
Programma 32 Leerplicht	46.000	46.000	46.000	46.000
Programma 34 Schoolvervoer	244.808	244.808	244.808	244.808
Programma 36 OAB	384.463	384.024	397.154	410.284
Programma 37 Overige diensten onderwijs	183.034	183.034	183.034	183.034
Programma 39 Kinderopvang	212.852	168.000	168.000	168.000
Programma 45 Jeugd individueel	3.501.799	3.501.799	3.501.799	3.501.799
Programma 46 Jeugd algemeen	1.944.426	1.944.426	1.944.426	1.944.426
Totale Lasten	6.517.382	6.472.091	6.485.221	6.498.351
Totale Baten (gemeente en rijksmiddelen)	6.517.382	6.472.091	6.485.221	6.498.351

De gemeentelijke meerjarenbegroting is niet geïndexeerd.

11. Hoe verder?

Lees hier hoe we verder gaan.

Wat gaan we doen

De nota jeugdbeleid 2017 – 2020 is van ons allemaal en met veel energie opgesteld. Samen met alle partners, kinderen, jongeren en ouders gaan we de doelen realiseren door de acties uit te voeren. Daar waar de rol van de gemeente bij de totstandkoming regisserend is geweest zal dit voor de uitvoering meer faciliterend zijn. Het is gewenst de prioriteiten en acties zoveel als mogelijk binnen de bestaande (overleg)structuren uit te voeren. De lokaal educatieve agenda (LEA) en de daaraan gekoppelde LEA overlegstructuur wordt hiervoor benut. In 2017 wordt de overleg structuur van de LEA geëvalueerd.

De klankbordgroep met brede vertegenwoordiging willen we graag continueren. De rol van facilitator tijdens de afsluitende bijeenkomst op 23 maart was heel positief en kijken of we deze kunnen continueren. Daarnaast kan de klankbordgroep monitoren of de acties en doelen worden gerealiseerd en of er moet worden bijgestuurd.

Na een jaar beoordelen met de klankbordgroep en de LEA partners of de uitwerking van de doelen goed gaat of er bijsturing nodig is.

Totaal overzicht van doelen en acties

Prioriteit 1: We gaan weer investeren in signalering		
Waarom doen we dit?		
Het vroegtijdig signaleren van problemen bij kinderen en jongeren is belangrijk om risicovolle opvoedingssituaties snel in beeld te krijgen. Zo kunnen we eerder en gericht helpen en een toename van zorg voorkomen.		
Wat gaan we doen?	Wanneer doen we het?	Waar vind je het terug in de nota?
1. Professionals trainen in basisvaardigheden van goed signaleren	2018	Pagina 19
2. Speciale training in vroegsignalering	2018-2019	Pagina 19
3. Basistraining signalering voor jongerenwerkers, medewerkers van de buitenschoolse opvang en vrijwilligers van sportverenigingen	2018	Pagina 20
4. Kennis delen over risicofactoren die van invloed zijn op de ontwikkeling van het kind	2017-2018	Pagina 20
5. Verzuimmeldingen beter benutten in kader van vroege signalering	2017	Pagina 20
6. Samenwerkingsafspraken over signalering in het jeudketen	doorlopend	Pagina 20
Prioriteit 2: We gaan de kwetsbare overgangsmomenten soepeler maken		
Waarom doen we dit?		
We zien dat overgangssituaties een risico zijn voor kinderen en jongeren. Er gaat informatie verloren, er ontstaat onduidelijkheid terwijl de situatie van deze kinderen en jongeren juist extra aandacht vraagt. Dit geldt voor verschillende overgangen: van peuterspeelzaal naar basisschool, van basisschool naar het voortgezet onderwijs, van jeugdzorg naar volwassenzorg maar ook voor de overgang naar de Participatiewet of de Wmo.		
Wat gaan we doen?	Wanneer doen we het?	Waar vind je het terug in de nota?
7. Gezamenlijke evaluatie van de uitvoering van hulp en ondersteuning en gezamenlijke arrangementen voor jeugdhulp en onderwijs	2017-2018	Pagina 21
8. Uitwerking van de functie OK coach 12+	2017	Pagina 21
9. Behoeft onderzoek naar algemene voorlichting voor 18+	2017	Pagina 21
10. Onderzoek naar mogelijkheid opstellen perspectiefplan met jongere met ondersteuning van een coach	2017	Pagina 22
11. Kijken naar manieren om beter contact te houden met kwetsbare jongeren	Doorlopend	Pagina 22

12. Onderzoeken hoe we sneller de juiste ondersteuning inzetten voor jongeren die overgaan van jeugdhulp naar Wmo	2018	Pagina 22
Prioriteit 3: We breiden het preventieve aanbod en de ambulante ondersteuning uit		
Waarom doen we dit?		
We verwachten dat als problemen eerder gesignaleerd worden en er eerder passende hulp is, in veel gevallen zwaardere hulp niet nodig is. Dat vraagt om goede en voldoende algemene voorzieningen, goede vroegsignalering waarbij - als er iets meer nodig is - snel en dichtbij ondersteuning geboden kan worden. Daarbij is het van belang dat professionals goed kunnen inspelen op de behoeftes van ouders en kinderen en goed op de hoogte zijn van de voorzieningen in Diemen.		
Wat gaan we doen?	Wanneer doen we het?	Waar vind je het terug in de nota?
13. Onderzoeken hoe ouders beter geïnformeerd kunnen worden waar ze terecht kunnen	2017	Pagina 23
14. We gaan in overleg met ouders over wat ze precies nodig hebben als netwerkplek	2018	Pagina 23
15. In overleg hoe vraag en preventief aanbod goed op elkaar aansluiten. Ook wordt gekeken naar toeleiding naar dit aanbod.	2018	Pagina 23
16. Eigen bijdrage preventief aanbod evalueren	2018	Pagina 24
17. Bekijken hoe de functie van OK-coach versterkt kan worden	2017	Pagina 24
18. Indien nodig, starten we een pilot met als doel specialisme naar de voorkant te halen	2018	Pagina 24
19. Nulmeting met betrouwbare cijfers	2018	Pagina 24
Prioriteit 4: We zorgen voor effectieve samenhang		
Waarom doen we dit?		
We gaan uit van het principe: een gezin, een plan, een regisseur, vooral bij complexe problematiek. De hulpvraag van het gezin en de specifieke behoefte van een gezin staan centraal. Door ondersteuning in samenhang uit te voeren en kunnen we daadwerkelijk het verschil maken voor het gezin.		
Wat gaan we doen?	Wanneer doen we het?	Waar vind je het terug in de nota?
20. Onderzoek naar welke vorm gebruikt kan worden om professionals elkaar te laten ontmoeten	2017	Pagina 25
21. Optie verkennen of een 'wijkteam light' een oplossing is voor casuïstiekbespreking voor kinderen met kleine problemen	2018-2019	Pagina 25
22. Aanvullende afspraken maken met huisartsen om de samenwerking te versterken	2018	Pagina 25
23. Afspraken maken over hoe casussen van het Brede Hoed Team overgedragen kunnen worden naar het Brede Hoed Netwerk of de jeugdconsulent	2017-2018	Pagina 25
24. Samenwerking tussen gemeentelijke teams versterken (in de door ontwikkeling van de klantbenadering van het sociaal domein).	2017-2018	Pagina 26
Prioriteit 5: Er komt meer ruimte voor participatie van kinderen en jongeren		
Waarom doen we dit?		
Jongeren hebben aangegeven actief te willen zijn en elkaar te willen ontmoeten. De gemeente is erbij gebaat als kinderen en jongeren willen meedenken over wat goed is in Diemen. Het beleid en de inzet zijn immers voor hen bedoeld. Als jongeren zelf dingen oppakken en activiteiten mee-organiseren, weten we zeker dat de activiteiten beter aansluiten bij hun behoeften.		
Wat gaan we doen?	Wanneer doen we het?	Waar vind je het terug in de nota?
25. Afspraken maken over optimaliseren vrijetijdsbesteding voor 12 +	2017-2018	Pagina 26
26. Meer publiciteit voor jongerenparticipatie	2017	Pagina 27

27. Intensief kinderwerker structureel	2018	Pagina 27
28. Afspraken maken over participatie van kinderen met gedragsproblemen aan regulier aanbod	2018-2019	Pagina 27
29. Evaluatie kinderzomerspelen	2017	Pagina 27
30. Evaluatie Groepsaanpak overlastgevende jongeren	2017-2018	Pagina 27
31. Uitwerken van rollen en taken van de kinderraad	2017	Pagina 28

Prioriteit 6: We organiseren specialistische jeugdhulp dichtbij

Waarom doen we dit?

We willen dat gezinnen met complexe problemen snel en goed geholpen worden. De ondersteuningsbehoefte van het gezin stellen we centraal. Als er specialistische jeugdhulp nodig is, maken we afspraken over de doelen en de gewenste resultaten.

Wat gaan we doen?

Wat gaan we doen?	Wanneer doen we het?	Waar vind je het terug in de nota?
32. Werken met perspectiefplannen, ondersteuningsprofielen en intensiteiten	2018-2020	Pagina 29
33. Trainen van jeugdconsulenten en medewerkers van het Brede Hoed Team om te kunnen werken met o.a. perspectiefplannen	2017	Pagina 29
34. Overleg met huisartsen, jeugdarts en praktijkondersteuners jeugd over de nieuwe manier van werken	2017-2018	Pagina 29